

Nr 117

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen angående anslag för budgetåret 1958/59 till statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården m. m.; given Stockholms slott den 7 mars 1958.

Kungl. Maj:t vill härmed, under åberopande av bilagda utdrag av statsrådsprotokollet över socialärenden för denna dag, föreslå riksdagen att bifalla de förslag, om vilkas avlåtande till riksdagen föredragande departementschefen hemställt.

GUSTAF ADOLF

Torsten Nilsson

Propositionens huvudsakliga innehåll

I propositionen redovisas av kommittén för ungdomsvårdsskolorna hittills framlagda förslag i syfte att avhjälpa platsbristen vid ungdomsvårdsskolorna. En utbyggnad av skolorganisationen föreslås genom anordnande av en ny yrkesskola på Visingsö, om- och tillbyggnad av Gräskärns yrkesskola vid Uddevalla, uppförande av en främst för elever från Stockholmsområdet avsedd specialavdelning vid Hammargårdens skola och förhyrning av en egendom avsedd att användas som yrkesskoleavdelning för flickor. Genom nämnda åtgärder ökar platsantalet vid skolorna med 67.

Hammargårdens skolhem föreslås provisoriskt omdisponerat till yrkesskola, varigenom yrkesskolesektorn tillföres ytterligare 20 platser. Vidare föreslås viss personalförstärkning vid Fagareds yrkesskola för att sätta skolan i stånd att ta emot och behandla ett visst antal elever av det klientel, som f. n. skall tas om hand på Lövstaskolan.

Därjämte föreslås förstärkningar av eftervårdsresurserna och ökat anslag till utackordering av elever, ett särskilt anslag till anordnande av provisoriska förläggningar samt viss utökning av personalorganisationen.

Slutligen äskas anslag till ungdomsvårdsskolorna för budgetåret 1958/59.

*Utdrag av protokollet över socialärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 7 mars
1958.*

Närvarande:

Ministern för utrikes ärendena UNDÉN, statsråden NILSSON, ANDERSSON, LINDELL, LINDSTRÖM, LANGE, LINDHOLM, KLING, SKOGLUND, EDENMAN, JOHANSSON.

Chefen för socialdepartementet, statsrådet Nilsson, anför efter gemensam beredning med cheferna för justitie-, finans-, ecklesiastik-, inrikes- och civildepartementen följande.

I årets statsverksproposition har Kungl. Maj:t på min hemställan under femte huvudtiteln, punkterna 37—42, samt under kapitalbudgeten (bilaga 26, punkten 1) föreslagit riksdagen att, i avbidan på särskild proposition i ämnet, för budgetåret 1958/59 beräkna följande anslag:

A. Driftbudgeten

	Kronor
Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar, förslagsanslag	6 925 000
Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader, förslagsanslag	3 683 500
Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Engångsanskaffning av inventarier m. m., reservationsanslag	45 000
Utbildning av personal vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, reservationsanslag	41 000
Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m., reservationsanslag	100
Ersättning till inackorderingshem för driftförluster m. m., reservationsanslag	80 000

B. Kapitalbudgeten

Under statens allmänna fastighetsfond:

	Kronor
Vissa byggnadsarbeten vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, investeringsanslag	2 600 000

Jag anhåller nu att få ånyo anmäla dessa anslagsfrågor.

Inledning

Inom ungdomsvårdsskoleorganisationen finns f. n. 22 skolor med tillhoppa 786 platser (559 vid pojkskolorna och 227 vid flickskolorna). En förteckning över ungdomsvårdsskolorna återfinnes i statsliggaren s. 327.

Under de senaste åren har efterfrågan på vårdplatser vid ungdomsvårdsskolorna avsevärt stegrats och en betydande platsbrist har uppstått vid vissa skolor. Då med anledning härav en utökning av vårdresurserna inom ungdomsvårdsskoleorganisationen har befunnits påkallad tillkallade jag, enligt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 5 april 1957, fem utredningsmän med uppdrag att utreda vissa frågor rörande ungdomsvårdsskolorna. I direktiven för utredningsarbetet anfördes bl. a. följande i de delar, som är av betydelse för den nu fullgjorda etappen av utredningsmännens arbete.

Såsom en allmän riktpunkt för utredningen bör gälla att organisationen skall vara så avpassad, att den kan ta hand om och effektivt behandla de ungdomar som är i behov av vård inom barna- och ungdomsvårdens ram och som befines inte kunna lämpligen tagas om hand i annan ordning. Utredningsmännen bör i första hand undersöka vilka ytterligare åtgärder som bör vidtagas för att snabbt avveckla den akuta platsbristen. Förslag till åtgärder härför bör framläggas utan dröjsmål. Härvid synes främst omdispositioner inom skolororganisationen, utnyttjande av platsöverskott inom angränsande vårdområden samt avlastning av skolorna genom förbättring av eftervården böra övervägas. I andra hand bör utredningsmännen — med utgångspunkt från det nuvarande läget och den bedömning av det framtida platsbehovet som utredningsmännen finner sig kunna göra — utarbeta ett program för organisationens utbyggnad under de närmaste åren, varvid provisoriska åtgärder genom förhyrning av lokaler o. dyl. synes kunna komma i fråga.

Vad angår skolhemmen vill jag erinra om att det åtminstone tidvis föreligger ett icke obetydligt platsöverskott på dessa. F. n. är överskottet ca 40 platser om man bortser från Lövsta och Folåsa. Utredningsmännen bör undersöka, om inte något skolhem kan tagas i anspråk för yrkesskoleverksamhet.

För psykiskt abnorma pojkar finns inom organisationen en specialskola, Lövsta skolhem och yrkesskola. Vidare mottar Folåsa skolhem ett klientel av i stort sett samma slag som Lövsta. Vårdresurserna för nämnda klientel har länge varit otillräckliga. Frågan om åtgärder för att öka dessa resurser bör särskilt uppmärksammas vid utredningen. Platsbristen vid Lövsta är huvudsakligen koncentrerad till yrkesskoleavdelningen. På grund av skolans storlek torde någon utbyggnad av densamma inte kunna komma i fråga. Däremot synes böra övervägas, huruvida inte Folåsa bör utvidgas med flera paviljonger. Härigenom skulle skolhemsavdelningen vid Lövsta kunna minskas i motsvarande grad och ledigblivna elevförläggningar tas i anspråk för yrkesskoleelever.

Det tidigare skolhemmet Gräskärr har sedan någon tid tagits i anspråk som yrkesskola. Socialstyrelsen upptog i sina anslagsäskanden för nästa budgetår förslag till påbörjande av en omfattande ombyggnad av Gräskärr.

Det har emellertid gjorts gällande, att Gräskärr på grund av sin belägenhet inte lämpligen bör i framtiden komma till användning som ungdomsvårdsskola. Det bör ankomma på utredningsmännen att överväga, huruvida Gräskärr bör bibehållas som ungdomsvårdsskola samt att, om detta ej anses böra bli fallet, lägga fram förslag till ersättning för denna skola.

Ett av socialstyrelsen framlagt förslag att för användning som ungdomsvårdsskola inköpa en anläggning på Visingsö bör upptagas av utredningsmännen och bedömas i samband med övriga spörsmål.

Utredningsmännen, som antagit benämningen kommittén för ungdomsvårdsskolorna, har varit numera statsrådet G. Netzen, ordförande (t. o. m. den 6 november 1957), ledamoten av riksdagens första kammare G. Pettersson, ordförande (fr. o. m. den 7 november 1957), ledamoten av riksdagens andra kammare Sigrid Ekendahl, ledamoten av riksdagens första kammare C. Eskilsson, ledamoten av riksdagens andra kammare E. Jacobsson, ledamoten av riksdagens första kammare Margret Nilsson och e. o. kanslirådet L.-Å. Åström.

Kommittén har i skrivelser den 1 juni och den 30 september 1957 lagt fram förslag dels om anordnande av en ungdomsvårdsskola på Visingsö, dels angående om- och tillbyggnad av Gräskärrens yrkesskola i Uddevalla m. m.

Över dessa förslag har yttranden avgivits av socialstyrelsen, statskontoret och byggnadsstyrelsen. Därjämte har skrivelser ingivits av kommunalfullmäktige i Visingsö och ett antal å Visingsö bosatta personer m. fl.

Vidare har kommittén med skrivelse den 11 december 1957 överlämnat en promemoria med förslag i anledning av den akuta platsbristen vid vissa ungdomsvårdsskolor.

Över promemorian har yttranden avgivits av socialstyrelsen (efter hörande av styrelserna för Fagareds, Hammargårdens och Gudmundsgårdens ungdomsvårdsskolor), arbetsmarknadsstyrelsen, byggnadsstyrelsen, statskontoret, riksräkenskapsverket, medicinalstyrelsen, skogsstyrelsen, skolöverstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning, statens organisationsnämnd, statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande, barnvårdsnämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö samt ungdomsvårdsskolornas rektorsförening.

Socialstyrelsen har (skr. 31/8, 2/10 1957) hemställt om anvisande av medel för verksamheten vid ungdomsvårdsskolorna under budgetåret 1958/59.

Platssituationen vid skolorna m. m.

Kommittén för ungdomsvårdsskolorna

Kommittén för ungdomsvårdsskolorna har i sin förenämnda promemoria med förslag i anledning av den akuta platsbristen vid ungdomsvårdsskolorna

redogjort för platsituationen vid skolorna samt gjort en bedömning av platsbehovet.

Kommittén har härvid till en början lämnat en redogörelse för utvecklingen under åren 1954—1957 av platstillgång och platsefterfrågan vid de olika skolorna och skoltyperna inom organisationen. Det skulle föra för långt att här i detalj redogöra för det av kommittén framlagda siffermaterialet. Av redogörelsen framgår emellertid, att efterfrågan på platser starkt ökat särskilt under de båda senaste åren och att efter hand en avsevärd platsbrist uppstått vid vissa skolor. I följande tabell har kommittén lämnat uppgifter rörande platsituationen vid de olika skoltyperna inom ungdomsvårdsskoleorganisationen den 1 november 1957.

Skolor	Fastställt platsantal	Intagna	Exspektanter + väntade återtagningar därav antal överflytt- ningsfall ¹	Platsöverskott (+) Platsbrist (-) ²
<i>För manliga elever</i>				
Lövsta yrkesskola	48	53	30	— 35
Lövsta skolhem	32	24	10	— 2
Yrkesskolor i övrigt	309	304	72	— 47
Skolhem i övrigt	155	110	16	+ 30
Summa	544	491	128	— 54
<i>För kvinnliga elever</i>				
Ryagårdens yrkesskola	66	68	27	— 29
Bistagårdens hemskola	21	12	6	+ 3
Yrkesskolor i övrigt	112	115	47	— 44
Broby skolhem	28	23	2	+ 3
Summa	227	218	82	— 67

Av tabellen framgår, att det råder stor platsbrist vid de för psykiskt abnormalt elever avsedda skolorna Lövsta och Ryagården samt vid de vanliga yrkesskolorna. Vid yrkesskolorna för manliga elever utgjorde bristen sålunda 82 platser eller omkring 22 procent av det totala antalet vårdplatser vid denna skoltyp. Motsvarande siffror vid yrkesskolorna för kvinnliga elever var 73 och 41. Vid skolhemmen och hemskolan förelåg ett visst platsöverskott.

Sedan vissa av riksdagen under åren 1955—1957 beslutade anordningar genomförts beräknas enligt kommittén antalet platser vid skolorna komma att öka med 51 fram till den 1 juli 1958, nämligen 10 vid yrkesskolorna för pojkar, 17 vid skolhemmen för pojkar, 16 vid yrkesskolorna för flickor samt

¹ Antalet fall, där elev skall överflyttas från en skola till en annan.

² Överflyttningsfallen frånräknade.

8 vid ett s. k. hospits för pojkar. Det totala platsantalet vid sistnämnda tidpunkt uppskattar kommittén i anslutning härtill till omkring 820. Om det angivna platsbehovet den 1 november 1957 jämföres med det sålunda beräknade platsantalet vid skolorna den 1 juli 1958 skulle platsbristen inom organisationen i sin helhet kunna beräknas uppgå till omkring 70 platser. Fördelad på de olika skoltyperna skulle platsbristen under angivna förutsättningar uppgå till 64 vid yrkesskolorna för pojkar, varav 35 vid yrkesskoleavdelningen på Lövsta, och 57 vid yrkesskolorna för flickor medan ett huvudsakligen säsongmässigt överskott på platser skulle föreligga på skolhemmen för pojkar med 45, på skolhemmet för flickor med 3 och på hemskolan likaledes med 3.

I anslutning till de sålunda lämnade sifferuppgifterna har kommittén gjort ett försök att bedöma platsbehovet under den närmaste tiden. Kommittén erinrar därvid om att platsbehovet under tiden 1 november 1956 — 1 november 1957 ökade med ca 17 procent. Om efterfrågan på platser skulle fortsätta att stiga i samma takt skulle det totala platsbehovet den 1 juli 1958 kunna mycket approximativt uppskattas till ca 950. Vid samma tidpunkt beräknas, om ytterligare åtgärder inte vidtages av statsmakterna, omkring 820 platser stå till förfogande inom organisationen. Kommittén framhåller dock, att efterfrågan på platser beror på flera svårbedömbara faktorer. Sålunda kan platsbristen inte exakt beräknas med hänsyn till att osäkerhet bl. a. råder i fråga om antalet expektanter. Vidare torde man inte kunna bortse ifrån att ett visst dolt platsbehov kan föreligga därför att barnvårdsnämndernas och skolornas praxis påverkas av platsbristen. Dessutom torde efterfrågan på platser komma att öka de närmaste åren främst med hänsyn till befolkningsutvecklingen. Till belysning härav lämnar kommittén följande uppgifter rörande det beräknade antalet personer i åldrarna 13—19 år vid olika tidpunkter fram t. o. m. år 1965.

År	Beräknat antal personer i åldern			
	13—15 år		16—19 år	
	pojkar	flickor	pojkar	flickor
1957	185 600	177 100	191 800	185 700
1958	195 500	185 900	202 200	194 700
1959	199 600	189 300	216 100	207 400
1960	197 500	187 600	235 100	224 800
1965	169 200	159 400	254 700	242 700

Av tabellen framgår, att antalet personer i skolhemsåldern kommer att öka under åren 1958 och 1959 men därefter minska, medan antalet i yrkesskoleåldern kommer att öka avsevärt fram till år 1965. Enbart fram till år 1960 kommer sistnämnda åldersgrupper att öka med ca 20 procent.

Med hänvisning till det i det föregående redovisade siffermaterialet konstaterar kommittén, att det skulle behövas ytterligare — approximativt — ett 80-tal platser vid yrkesskolor för manliga elever och ett 70-tal vid yrkesskolor för kvinnliga elever för att helt kunna tillgodose den aktuella efterfrågan på platser. Även om det angivna siffermaterialet i viss mån är bristfälligt och därför får bedömas med en viss osäkerhetsmarginal, är det enligt kommitténs mening dock ett faktum att en avsevärd platsbrist föreligger vid ungdomsvårdsskolorna och att denna platsbrist tenderar att öka.

För att kunna bedöma den praktiska innebörden av den föreliggande platsbristen vid skolorna har kommittén, beträffande elever intagna vid skolorna under år 1957, undersökt väntetiderna vid intagning, dvs. den tid som förflutit mellan tidpunkten för beslutet om intagning och dagen för inskrivning på ungdomsvårdsskola. Av undersökningen framgår, att ca en tredjedel av de manliga och ca en fjärdedel av de kvinnliga eleverna intagits inom 15 dagar efter intagningsbeslutet. Något över hälften av de manliga och något mindre än hälften av de kvinnliga eleverna har intagits inom en månad. Omkring en fjärdedel av de manliga och omkring en tredjedel av de kvinnliga eleverna har fått vänta två månader eller längre.

I anslutning härtill framhåller kommittén, att det är angeläget att barnavårdsnämndernas beslut om skyddsuppfostran snabbt verkställs. Varje dröjsmål härmed innebär stora risker att vanarten kan förvärras och utsikterna att nå ett effektivt behandlingsresultat minskas. Det är därför viktigt, att den omhändertagne utan dröjsmål erhåller lämplig behandling. Enligt kommitténs mening är det också angeläget, att en påtaglig samhällsreaktion följer på de förseelser som föranlett omhändertagandet.

Med hänsyn till platsbristen och de härav föranledda långa väntetiderna är ungdomsvårdsskolorna enligt kommitténs mening f. n. inte rustade att effektivt fylla de krav som ställs på dem. Det är därför angeläget att skolornas resurser snabbt ökas. Detta kan, anför kommittén, ske dels genom nybyggnader, dels genom andra åtgärder i syfte att öka skolornas kapacitet inom den nu föreliggande ramen. Utöver förslag om anordnande av en ny ungdomsvårdsskola på Visingsö samt till- och ombyggnad av Gräskärrens yrkesskola framlägger kommittén inte i denna etapp några byggnadsförslag. Både projektering och byggande av nya skolor är tidskrävande. Då det rådande läget, som snabbt kan komma att försämrats, påkallar skyndsamma och effektiva åtgärder, går det inte att vänta på att nya skolor bygges. Det finns därför enligt kommitténs uppfattning inte något annat val än att söka utvägar som snabbare ger skolorna förbättrade resurser. Kommittén har på grund härav undersökt möjligheterna att så snabbt som möjligt avhjälpa den akuta platsbristen. I detta syfte framlägger kommittén vissa förslag avseende både att öka de redan befintliga skolornas ändamålsenlighet och kapacitet och att förstärka organisationen i övrigt.

Yttrandena

Kommitténs redovisning av platsituationen och bedömning av platsbehovet vid ungdomsvårdsskolorna vitsordas eller lämnas utan erinran i yttrandena. *Ungdomsvårdsskolornas rektorsförening* understryker i anslutning till ett uttalande av kommittén, att man vid en bedömning av det framtida platsbehovet torde få räkna med ett inte obetydligt dolt behov av platser.

Förslag till ny yrkesskola för pojkar

Kommittén för ungdomsvårdsskolorna

Kommittén erinrar inledningsvis om att socialstyrelsen i skrivelse till Kungl. Maj:t den 13 november 1956 föreslagit, att staten måtte för en köpeskilling av 153 000 kronor av Aktiebolaget Svenska The de Westcotte Company förvärva bolaget tillhöriga fastigheterna 3/100 mantal Näs Larsagård nr 3 litt Cba och 1/20 mantal Näs Larsagård nr 3 litt Cca på Visingsö. Fastigheterna avsågs att efter vissa reparations- och ombyggnadsarbeten — kostnadsberäknade till 242 000 kronor och omfattande reparation av fastighetens huvudbyggnad och ombyggnad av två trävillor å fastigheten till personalbostäder — användas som yrkesskola för 20 väl- och normalbegåvade pojkar i åldern 15—18 år. En förberedande folkhögskolekurs skulle anordnas vid skolan. I övrigt skulle eleverna beredas sysselsättning i en arbetsträningsverkstad samt i en närbelägen kronoskogspark. Förslag framlades till personalplan för skolan och medel äskades till engångsanskaffning av inventarier m. m.

Socialstyrelsens förslag redovisades i 1957 års statsverksproposition (Bil. 26 s. 5). Vid anmälan av frågan anförde dåvarande chefen för socialdepartementet, att han fann förslaget i och för sig tilltalande. Med hänsyn till nödvändigheten att i rådande läge begränsa statens investeringar kunde medelsanvisning för ändamålet dock inte tillstyrkas.

Kommittén anför, att den enligt sina direktiv haft att i första hand undersöka vilka åtgärder som borde vidtagas för att snabbt avveckla den akuta platsbristen vid skolorna. Härvid har kommittén ansett som sin angelägnaste uppgift att överväga huruvida förslaget om en ungdomsvårdsskola på Visingsö kan och bör realiseras.

Beträffande behovet av ytterligare en skola inom organisationen anför kommittén, att platsbristen är störst vid specialskolorna för psykiskt abnorma elever, d. v. s. Lövsta och Ryagården. Med hänsyn till läget och beskaffenheten av den för inköp föreslagna fastigheten finner kommittén det dock uteslutet att på fastigheten anordna en yrkesskola för ifrågasvarande klientel. Kommittén framhåller i anslutning härtill, att platsbrist

råder även på de för normalklientel avsedda yrkesskolorna för pojkar. Det finns därför goda skäl att öka antalet platser för sistnämnda elevkategori. Detta är även motiverat av att efterfrågan på dylika platser kan väntas öka till följd av befolkningsutvecklingen. På grund av anförda skäl anser kommittén, att en ny skola på Visingsö bör avses för manliga elever av normalklientelet. Kommittén räknar emellertid med att genom tillkomsten av en sådan skola Lövsta indirekt skall kunna avlastas. Förutsättning härför är att elever vid en av skolorna för normalklientel överflyttas till den nya skolan samtidigt som vårdresurserna vid den sistnämnda skolan förstärkes så att den i viss utsträckning kan ta emot och behandla psykiskt abnorma elever. Förslag härom framlägger kommittén i annat sammanhang.

Med hänsyn till Visingsös isolerade läge har inom kommittén rått en viss tveksamhet i fråga om lämpligheten att förlägga en ungdomsvårdsskola till ön. Kommittén framhåller sålunda att isoleringen torde kunna försvåra rekryteringen av kvalificerad personal till skolan. Å andra sidan torde det vara goda möjligheter att rekrytera viss vård- och tillsynspersonal samt ekonomipersonal bland personer bosatta på Visingsö.

I fråga om fastighetens beskaffenhet uppger kommittén i huvudsak följande. Fastighetens areal utgör ca 36 700 m². Å fastigheten finnes uppförda en huvudbyggnad i två våningar jämte källare och vind, en källarlös trävilla i två plan och en källarlös trävilla i ett plan. Mot fastighetens lämplighet som ungdomsvårdsskola kan enligt kommitténs mening några mera vägande invändningar inte göras. Kommittén är emellertid medveten om att fastighetens huvudbyggnad, även efter en genomgripande renovering, inte kan bli lika ändamålsenlig som om en nybyggnad uppförts för ändamålet. Enligt kommitténs uppfattning är det emellertid små möjligheter att på annat håll lika snabbt och för ett överkomligt pris få fram erforderliga och lämpliga lokalutrymmen för en skola.

Beträffande skolans anordnande föreslår utredningen, att i huvudbyggnaden inrymmes 18 vårdplatser jämte verkstads- och ekonomilokaler, badavdelning, garage, kökslokaler, matsal, dagrum och administrationslokaler m. m. Antalet vårdplatser i huvudbyggnaden har i jämförelse med socialstyrelsens förslag minskats med två. I stället föreslår kommittén, att ett sjuk- och isoleringsrum inredes i huvudbyggnaden. Vidare hör ett lektionsrum för teoriundervisning, badrum för den kvinnliga personalen och ett pentry i personalavdelningen anordnas. Som personalbostäder skulle i huvudbyggnaden disponeras en dubblett och tre enkelrum. Socialstyrelsens förslag att bygga om de båda trävillorna till personalbostäder biträdades inte av kommittén. Kostnaderna härför — 45 000 resp. 31 000 kronor — bedömes som alltför höga i förhållande till bostädernas standard och kostnaderna för motsvarande nybyggda bostäder. Kommittén föreslår därför, att tvåplansvillan efter vinterboning och reparation användes till elevförläggning för omkring sex elever. Det sammanlagda platsantalet vid

skolan blir härigenom 24. Frågan om den framtida användningen av den andra trävillan bör enligt kommitténs mening anstå tills vidare.

Vad angår behovet av personalbostäder utöver de i huvudbyggnaden förefintliga bostadsutrymmena anser kommittén, att det för att skolan skall kunna fungera är en oavvislig förutsättning att personalbostäder redan från början kan ställas till förfogande. Endast den personal som rekryteras bland öns befolkning kan beräknas lösa sin bostadsfråga på egen hand. I övrigt torde några möjligheter inte finnas att anskaffa familjebostäder på ortens bostadsmarknad. Fyra familjebostäder avsedda för rektor, assistent, tillsynsman och ämneslärare bör därför uppföras redan från början.

I fråga om verksamheten vid skolan föreslår kommittén, att förberedande folkhögskoleundervisning anordnas efter mönster av motsvarande verksamhet vid Brättegårdens yrkesskola för flickor. Elever som inte är lämpliga för dylik undervisning bör sysselsättas med praktiskt yrkesarbete. Kommittén framhåller, att folkhögskoleundervisning vid ungdomsvårdsskola är förenad med vissa svårigheter. Sålunda kan eleverna inte tas in på en gång vid höstterminens början utan vid olika tider på året. På grund härav måste undervisningen i viss mån bedrivas individuellt. En annan olägenhet är att en enda lärare måste undervisa i alla ämnen. För att komma till rätta med sistnämnda olägenhet har kommittén skisserat ett visst samarbete med den närbelägna Visingsö folkhögskola (Braheskolan). Något definitivt förslag till dylikt samarbete framlägges dock inte.

Kommittén föreslår följande personalplan för skolan.

	Befattning	Lönegrad
1	rektor	23
1	ämneslärare	21
1	assistent	17
1	yrkeslärare	14
1	tillsynsman	12
1	husföreståndare	10
4	vårdare (varav en hantverkskunnig)	8
1	ekonomibiträde	5
2	ekonomibiträden	4

Kostnaderna för fastighetens förvärv och det av kommittén föreslagna byggnadsprogrammet uppskattas preliminärt till ca 590 000 kronor. För inventarieutrustning beräknas 34 000 kronor.

Kommittén föreslår, att erforderliga medel äskas till anordnande av en yrkesskola för pojkar å Visingsö. Som benämning på skolan föreslås Stigby yrkesskola.

Yttranden

Statskontoret vill inte motsätta sig att förslaget genomföres. Ämbetsverket framhåller dock, att det varit önskvärt att före ställningstagandet till frågan ha haft tillgång till en allsidig utredning om behovet av ytterligare ungdomsvårdsskolor och möjligheterna att tillgodose detta behov på kortare och längre sikt. En förutsättning för bifall till framställningen bör vara, att en sådan omfördelning av ungdomsvårdsskoleklientelet äger rum, att tillkomsten av skolan på Visingsö åtminstone indirekt avlastar Lövstaskolan.

Byggnadsstyrelsen anser, att kommitténs förslag till ombyggnad av fastighetens huvudbyggnad i stort sett kan godtagas, ehuru byggnaden inte ens efter den föreslagna upprustningen med avseende på standard och ändamålsenlighet torde bli jämförbar med en nybyggnad. Styrelsen anser i likhet med utredningen, att de å fastigheten belägna villorna inte bör ombyggas till personalbostäder utan att nybyggnad i stället bör ske för ändamålet. Styrelsen föreslår, att vissa anordningar vidtages i syfte att öka brandsäkerheten. Bl. a. bör automatisk brandalarm installeras.

Kostnaderna för de av kommittén föreslagna byggnadsarbetena inklusive de av byggnadsstyrelsen förordade brandskyddsåtgärderna beräknar styrelsen med utgångspunkt från prisläget den 1 juli 1957 till ca 600 000 kronor, varav ca 260 000 kronor för ombyggnad av huvudbyggnaden, ca 55 000 kronor för ombyggnad av en villa till elevförläggning och ca 285 000 kronor för uppförande av tre bostadslägenheter om vardera ca 125 m² och en lägenhet om ca 65 m².

Byggnadsstyrelsen framhåller, att kostnaden per elevplats vid skolan blir hög, ca 20 000 kronor. Med hänsyn till platsbristen vid ungdomsvårdsskolorna och möjligheterna att i detta fall på kort tid tillskapa 24 vårdplatser vill styrelsen dock inte motsätta sig förslaget.

Socialstyrelsen anför, att inrättandet av en yrkesskola på Visingsö innebär en viss lättnad av trycket på anstaltssektorn för normalbegåvade pojkar över 15 år även om hela platsbehovet inte tillgodoses härigenom. Styrelsen beklagar, att kommittén inte i detta sammanhang upptagit platsbristproblemet i sin helhet vid anstaltssektorn för normalbegåvade pojkar och vid Lövstaskolan, vilket skulle underlättat bedömningen av frågan om den föreslagna skolans funktion.

Kommitténs motivering för nybyggnad av personalbostäder finner socialstyrelsen bärande. Då det på grund av platsbristen är angeläget att vid skolan utvinna ett så stort platsantal som möjligt, tillstyrkes den föreslagna ökningen av antalet vårdplatser i förhållande till socialstyrelsens förslag.

Styrelsen upplyser, att f. n. 8—10 elever inom organisationen är tillräckligt begåvade för och intresserade av folkhögskoleundervisning.

Förslag till om- och tillbyggnad av Gräskärns yrkesskola

Kommittén för ungdomsvårdsskolorna

Kommittén anför, att den enligt sina direktiv bl. a. har att överväga huruvida Gräskärns yrkesskola bör bibehållas som ungdomsvårdsskola samt att, om detta ej anses böra bli fallet, lägga fram förslag till ersättning för denna skola.

Med anledning härav har kommittén undersökt förutsättningarna för en fortsatt ungdomsvårdsskoleverksamhet vid Gräskärr. Kommittén lämnar härvid till en början följande uppgifter om skolans beskaffenhet m. m.

Skolan är belägen inom Uddevalla stad omkring sex km från stadens centrum och utanför stadsbebyggelsen. Den fastighet på vilken skolan ligger utgöres av 32,23 har åker och 72,51 har skogsmark. Huvudbyggnaden, uppförd vid mitten av 1800-talet och tillbyggd 1919 och 1932, inrymmer elevförläggning, köks- och administrationslokaler samt vissa personalbostäder. Förutom huvudbyggnaden finns på fastigheten en skolbyggnad, inrymmande två skolsalar och en gymnastiksal, två bostadshus om tillsammans fyra lägenheter samt ekonomibyggnader för jordbruket ävensom växthus. Fastigheten togs i anspråk som skyddshem år 1919. T. o. m. år 1955 användes den såsom skolhem för pojkar. På grund av den tilltagande platsbristen för yrkesskoleelever omlades verksamheten vid skolan fr. o. m. år 1956 från skolhem till yrkesskola. Å skolan har därefter mottagits elever i åldern 14—16 år. Skolan är avsedd för 25 elever. Kommittén uppger, att under senare tid i regel 28—30 elever samtidigt varit intagna på skolan.

Beträffande vårdförhållandena vid skolan upplyser kommittén, att eleverna är förlagda dels i ett mindre sovrum, avsett för 2—3 elever, dels i sovsalar, vilka delvis avbalkats med mellanväggar. Förläggningarna är i hygieniskt avseende välskötta men förhållandena i övrigt betecknas som otillfredsställande. Sålunda är utrymmena för fritidsverksamhet otillräckliga. Några möjligheter att differentiera eleverna i mindre grupper finns praktiskt taget inte, varför det är omöjligt förhindra, att de mera avancerade eleverna menligt inverkar på övriga elever. Lämpliga sjuk- och isoleringsrum saknas. Vidare är köks- och administrationslokaler bristfälliga.

Enligt kommitténs mening kan på grund av lokalernas beskaffenhet skolan i sitt nuvarande skick inte bestå under någon längre tid.

I fråga om utbildningsresurserna vid skolan framhåller kommittén, att flertalet elever sysselsättes i skolans jordbruk och trädgård men att arbetsmöjligheterna i dessa verksamhetsgrenar under vissa tider av året inte är tillräckliga. Verkstad och därmed utbildningsmöjligheter i verkstadsyrke saknas f. n. Medel till anställande av en yrkeslärare har dock anvisats för

innevarande budgetår. Ett mindre antal elever har med gott resultat kunnat sysselsättas hos hantverkare och industrier i Uddevalla. Bristen på utbildningsmöjligheter inom skolan försvårar uppfostringsarbetet. Vidare har omändringen från skolhem till yrkesskola varit besvärlig för personalen, som tidigare varit van att arbeta med betydligt yngre pojkar.

Vad angår frågan om Gräskärr skall bibehållas som ungdomsvårdsskola eller ej erinrar kommittén, att såsom skäl för ett nedläggande av skolan har anförts att skolans läge är olämpligt samt att dess lokaler är i dåligt skick och i behov av kostnadskrävande reparationer och tillbyggnad. Lokalernas dåliga beskaffenhet vitsordas av kommittén, som emellertid framhåller, att Gräskärr på grund av den rådande platsbristen inte kan avvaras utan att en ny skola tillkommer i stället. Det torde dock förflyta flera år innan en ny skola hinner anordnas och träda i verksamhet. Kommittén anför vidare, att den köpeskilling som kan beräknas vid en försäljning inte skulle uppgå till mer än en bråkdel av det värde fastigheten representerar för staten. Enligt kommitténs mening är det därför inte godtagbart ur ekonomisk synpunkt att nedlägga skolan. Slutligen framhåller kommittén, att skolans läge har flera fördelar, bl. a. genom att elever vid skolan kan sysselsättas hos hantverkare och industrier i Uddevalla. Möjligheterna härtill torde i framtiden bli bättre i denna stad än på många andra håll. Närheten till staden ger också möjligheter till kulturella och andra kontakter för både elever och personal. De anförda omständigheterna har övertygat kommittén om att skolan inte bör nedläggas utan bibehållas och användas som yrkesskola för det yngre yrkesskoleklientelet.

Om skolan skall bibehållas måste den enligt kommitténs mening upprustas. Med hänsyn till skolans i det föregående angivna brister anser kommittén, att man inte kan stå till svars med att Gräskärr användes som ungdomsvårdsskola utan att skolan tillföres bättre resurser genom reparation och nybyggnad.

Kommittén lägger härefter fram förslag till om- och nybyggnadsarbeten vid skolan.

Vid utarbetandet av sina förslag har kommittén utgått från ett av socialstyrelsen i styrelsens petitaskrivelse för budgetåret 1957/58 framlagt förslag om en etappvis utbyggnad av skolan från 25 till 32 platser. Förslaget innefattade uppförande av tre elevhem om åtta platser vardera, ändring av den nuvarande elevförläggningen till en intagningsavdelning om åtta platser samt anordnande av verkstadslokaler i den befintliga skolbyggnaden. Därjämte föreslogs, att vissa personalbostäder skulle uppföras.

Kommittén föreslår, att skolan utbygges till att omfatta sammanlagt 46 vårdplatser. Socialstyrelsens förslag till ombyggnad av den nuvarande elevförläggningen och anordnande av verkstadslokaler godtages av kommittén. Vad angår utformningen av övriga elevförläggningar förordar kommittén, att de av socialstyrelsen föreslagna elevhemmen utökas med två

platser vardera. Härigenom vinnes sex platser utan att kostnaderna för gemensamhetsutrymmen och för vård- och tillsynspersonal ökas. Om elevhemmen skulle göras ännu större behövs mer personal och hemmen får en mer utpräglad anstaltskaraktär.

De angivna åtgärderna medför, att antalet halvöppna platser vid skolan ökas till 38. Kommittén anser, att skolan därigenom får en sådan storlek att möjligheterna till differentiering av klientelet bör förstärkas. Ehuru kommittén inte hunnit att i princip ta ställning till frågan rörande den framtida anordningen av specialavdelningar inom ungdomsvårdsskoleorganisationen anser kommittén dock, att en dylik avdelning om åtta platser bör anordnas vid Gräskärr. Kommittén framhåller, att specialavdelningarna vid övriga skolor är så hårt utnyttjade att överflyttningar av elever från Gräskärr till dylika avdelningar inte kan ske utan avsevärd tidsutdräkt.

I fråga om anordningarna för yrkesutbildning av eleverna föreslår kommittén, att de nuvarande utbildningsgrenarna jordbruk, trädgårdsskötsel och ett verkstadsyrke bibehålles. Skulle det visa sig, att yrkesutbildningsmöjligheterna i framtiden blir otillräckliga bör frågan om utbildning i ytterligare ett yrke prövas.

För att kvalificerad personal skall kunna rekryteras är det enligt kommitténs mening nödvändigt, att vissa tjänstebostäder finnes vid skolan. För att kunna bedöma behovet av dylika bostäder har kommittén uppgjort en preliminär personalplan för skolan efter utbyggnaden. Enligt denna plan beräknas personalen på grund av utbyggnaden behöva ökas med 12—13 personer. För att tillgodose bostadsbehovet för dessa ävensom för ett antal nuvarande befattningshavare vid skolan föreslår kommittén, att följande lägenheter anordnas, nämligen två lägenheter à 90 m² för assistenter, 13 lägenheter à 65 m² för hantverkare, tillsynsmän och vårdare samt fyra lägenheter à 20 m² för ekonomipersonal.

Kommittén redovisar följande preliminära beräkning av byggnadskostnaderna.

Tre elevhem	536 000	
Ombyggnad av den nuvarande elevförläggningen	202 000	
Specialavdelning	259 500	
Personalbostäder	953 800	
Ledningar, väg- och planeringsarbeten m. m.	310 700	2 262 000
Arvoden, administration och oförutsett		453 000
	Summa kronor	<u>2 715 000</u>

Kostnaderna för inventarieutrustning till de nya elevförläggningarna samt ekonomi- och administrationslokaler uppskattar utredningen till 80 000 kronor.

Kommittén har gjort upp förslag till en arbetsplan för byggnadsarbetena.

Enligt denna skulle arbetena uppdelas på fyra etapper. I den första etappen skulle uppföras två elevhem och fem bostadslägenheter, i den andra etappen ett elevhem och åtta bostadslägenheter samt i den tredje etappen specialavdelningen och sex bostadslägenheter. Den fjärde etappen skulle avse ombyggnad av den nuvarande elevförläggningen. Arbetena beräknas kunna igångsättas och avslutas för den första etappen den 1 augusti 1958 resp. den 1 juli 1959, den andra etappen i april 1959 resp. den 1 januari 1960, den tredje etappen den 1 augusti 1959 resp. den 1 juli 1960 och den fjärde etappen den 1 november 1959 resp. den 1 juli 1960.

Yttranden

Socialstyrelsen ansluter sig till vad kommittén anfört i fråga om behovet av skolans omedelbara om- och tillbyggnad. Det är enligt styrelsens mening oundgängligen nödvändigt, att nuvarande provisorium snarast möjligt ersättes med ändamålsenliga vårdresurser. Med hänsyn till de betydande svårigheterna inom vårdområdet vill styrelsen inte motsätta sig kommitténs förslag att utöka platsantalet på de olika vårdavdelningarna och för skolan i dess helhet i förhållande till vad styrelsen tidigare föreslagit.

Med anledning av förslaget till arbetsplan för byggnadsarbetena framhåller socialstyrelsen — efter samråd med styrelsen för skolan — att första byggnadsetappen främst bör avse att öka skolans möjligheter till differentiering av eleverna. Styrelsen föreslår därför, att uppförandet av specialavdelningen flyttas från tredje till första byggnadsetappen. Att så sker är enligt styrelsens uppfattning av betydelse för hela ungdomsvårdsskoleorganisationen med hänsyn till platsbristen på de nuvarande specialavdelningarna.

Statskontoret anför, att det undandrar sig ämbetsverkets bedömande huruvida förslaget bör genomföras utan att avvakta pågående utredning rörande ungdomsvårdsskolorna.

Med anledning av den föreslagna utformningen av elevavdelningarna erinrar statskontoret om att föredragande departementschefen vid anmälan av anslagsäskandena för ungdomsvårdsskolorna till 1955 års riksdag (V ht 1955 s. 91) beträffande frågan om övergång till den s. k. lilla gruppens princip uttalat, att en omläggning kunde ske endast stegvis, varvid hänsyn måste tagas till de ekonomiska insatser, som det statsfinansiella läget medgäve i fråga om såväl nybyggnadsarbeten som personalförstärkningar. Mot bakgrunden härav bör enligt ämbetsverkets mening övervägas att begränsa byggandet av nya förläggningar vid Gräskärr till två elevhem för vardera 15 elever.

Då kommittén ännu inte funnit sig kunna i princip ta ställning till den framtida anordningen av specialavdelningar, ifrågasätter statskontoret om en dylik avdelning nu bör inrättas vid Gräskärr.

Byggnadsstyrelsen har i stort sett inte något att erinra mot byggnadsplanerna. Styrelsen beräknar de sammanlagda kostnaderna för byggnadsarbetena enligt prisläget den 1 juli 1957 till ca 3 000 000 kronor. De beräknade kostnaderna fördelar sig på de av kommittén föreslagna byggnadstapperna enligt följande specifikation.

Ettapp I

Nybyggnad av två elevhem	390 000	
Yttre lednings-, väg- och planeringsarbeten för elevhemmen m. m.	150 000	
Nybyggnad av fem personalbostäder å 65 m ²	305 000	
Yttre lednings-, väg- och planeringsarbeten för personalbostäderna m. m.	40 000	
Arvoden, administration, kontroll och oförutsett	165 000	1 050 000

Ettapp II

Nybyggnad av ett elevhem	180 000	
Yttre lednings-, väg- och planeringsarbeten för elevhemmet m. m.	30 000	
Nybyggnad av tre personalbostäder å 65 m ² , fyra å 20 m ² och en personalbostad på 90 m ²	320 000	
Yttre lednings-, väg- och planeringsarbeten för personalbostäderna m. m.	54 000	
Arvoden, administration, kontroll och oförutsett	116 000	700 000

Ettapp III

Nybyggnad av specialavdelning	285 000	
Nybyggnad av fem personalbostäder å 65 m ² och en personalbostad på 90 m ²	385 000	
Yttre arbeten	135 000	
Arvoden, administration, kontroll och oförutsett	155 000	960 000

Ettapp IV

Ombyggnad av befintligt elevhem	225 000	
Omläggningar av distributionsledningar m. m. ..	23 000	
Arvoden, administration, kontroll och oförutsett	42 000	290 000

Summa kronor 3 000 000

Beträffande den av kommittén föreslagna tidsplanen för byggnadsarbetenas genomförande meddelar byggnadsstyrelsen, att arbetena torde kunna

påbörjas 8—10 månader efter det att riksdagen beviljat erforderliga medel och Kungl. Maj:t ställt desamma till styrelsens förfogande. Byggnadstiden för var och en av de tre första etapperna beräknas till 12—14 månader och för den fjärde etappen till 8—10 månader.

Förslag till omdispositioner, provisoriska åtgärder m. m.

Kommittén för ungdomsvårdsskolorna

Omdispositioner inom organisationen

Kommittén anför beträffande skolorna för manliga elever, att efterfrågan på platser vid skolhemmen inte torde komma att öka i mera avsevärd utsträckning under de närmaste åren bl. a. beroende på befolkningsutvecklingen och ökade möjligheter att på annat sätt än genom intagning på ungdomsvårdsskola ta hand om barn i skolåldern. Ökningen av antalet personer i de för skolhemmen f. n. aktuella åldersgrupperna kommer sannolikt att ersättas med en minskning om några år medan antalet i de för yrkesskolorna aktuella åldrarna fortsätter att öka under flera år framåt. Kommittén framhåller emellertid, att förlängningen av skolplikten och införandet av enhetsskolans högstadium kommer att få viss betydelse för efterfrågan på platser vid skolhemmen. Kommittén har för avsikt att i sitt fortsatta arbete ta upp frågan om hur enhetsskoleundervisningen skall organiseras inom ungdomsvårdsskoleorganisationen samt effekten härav på fördelningen av antalet platser mellan skolhem och yrkesskolor.

Med anledning av den akuta platsbristen vid yrkesskolorna och platsöverskottet på skolhemmen har kommittén i enlighet med sina direktiv prövat, huruvida den nuvarande fördelningen mellan skolhem och yrkesskolor inom organisationen är ändamålsenlig i rådande läge, eller om genom omdispositioner inom skolorganisationen ett större antal yrkesskoleelever skulle kunna tas om hand än f. n.

Kommittén har härvid i första hand undersökt möjligheterna att snabbt öka antalet vårdplatser för elever, som fordrar särskild läkartillsyn. Manliga elever av denna kategori mottages f. n. vid Lövsta skolhem och yrkesskola samt vid Folåsa skolhem. Särskilt vid yrkesskoleavdelningen på Lövsta föreligger en avsevärd platsbrist. Vid avdelningen kan därför, anför utredningen, under nuvarande förhållanden endast de mest svårbehandlade fallen tas emot.

Kommittén anser sig inte f. n. kunna försvara en ökning av vårdresurserna för det ifrågavarande klientelet genom omdispositioner vid Lövsta och Folåsa. Kommittén har emellertid anknutit till ett i 1957 års statsverksproposition (V ht. s. 133) framlagt förslag om provisoriska åtgärder i syfte att öka vårdresurserna i denna del genom utnyttjande av *Fagareds*

yrkesskola. Skolan har 46 vårdplatser och är f. n. avsedd för manliga elever över skolpliktig ålder, vilka i begåvningshänseende är särskilt väl utvecklade. Skolan har under de senare åren i regel inte varit fullbelagd. Med hänsyn till platsutrymmen och dispositionen av skolan i övrigt beräknar kommittén, att tills vidare högst omkring 15 elever, som måste stå under särskild läkartillsyn, samtidigt kan vårdas på skolan. Hänvisning av dylika elever till skolan bör emellertid ske successivt. Först till hösten 1958 torde hela det beräknade antalet kunna placeras vid skolan. För att Fagared skall bli i stånd att motta och behandla dessa elever måste personalen vid skolan förstärkas och möjligheterna till sjukvård förbättras. Kommittén anser att skolan bör tillföras ytterligare en assistent, en översköterska och två vårdare för att samma vårdstandard som vid Lövsta skall uppnås. Av vårdarna avses den ene tjänstgöra som vakande nattvakt, vilket anses nödvändigt av säkerhetsskäl. Vidare måste medel anvisas till anordnande av läkarmottagnings- och sjukrum.

Därest Fagared på föreslaget sätt tages i anspråk för vård av elever som måste stå under särskild läkartillsyn måste motsvarande antal vårdplatser för yrkesskoleelever samtidigt anskaffas på annat håll inom organisationen. Kommittén har i anslutning härtill undersökt möjligheterna att disponera något av de nuvarande skolhemmen för yrkesskoleelever.

Kommittén framhåller, att för en dylik anordning talar främst att såväl byggnader som till största delen även för en yrkesskola lämplig personal finnes tillgänglig. Vidare kan en övergång från skolhem till yrkesskola i allmänhet göras utan alltför höga kostnader och utan tidsutdräkt. Ombildandet av ett skolhem till yrkesskola är emellertid också förenat med vissa nackdelar och svårigheter. Sålunda måste de på skolhemmet intagna eleverna flyttas till andra skolhem, vilket kan förorsaka anpassningssvårigheter. Skolhemmen är vidare byggda på ett annat sätt än yrkesskolorna. Dessutom saknas i regel verkstadslokaler och möjligheter till yrkesutbildning eller annan lämplig sysselsättning.

Av de nuvarande skolhemmen anser kommittén, att endast *Hammargården* f. n. skulle kunna disponeras för yrkesskoleelever. Skolhemmet, som efter nyligen färdigställd nybyggnad av en elevpaviljong är avsett för 26 elever, är beläget på Svartsjölandet ca två mil från Stockholm. Beläggningen på skolan är låg. Den 1 november fanns där sålunda endast elva elever. Om skolhemmet disponeras för yrkesskoleelever beräknar kommittén, att minst 20 elevplatser kan erhållas. Kommittén framhåller, att skolans närhet till Stockholm och Stockholms stads barnby vid Skå kan komma att medföra vissa svårigheter. Enligt kommitténs mening måste emellertid de nackdelar som är förenade därmed vägas mot den svåra platsbristen på yrkesskolorna som kräver snabbt verkande åtgärder för att få sin lösning. I belysning härav synes fördelarna med att utnyttja *Hammargården* för äldre elever påtagliga.

Kommittén föreslår därför, att Hammargården snarast möjligt disponeras för elever över skolpliktig ålder. Anordningen avses som ett provisorium i avvaktan på de förslag till mera definitiva lösningar av problemen inom skolorganisationen, som kommittén senare ämnar framlägga.

Vad angår vårdverksamheten vid Hammargården efter överflyttningen dit av yrkesskoleelever har kommittén anfört i huvudsak följande.

Sysselsättningen för yrkesskoleeleverna vid skolan bör inriktas på arbetsutbildning och i stort sett organiseras efter samma riktlinjer som gäller för de vanliga arbetsutbildningsverkstäderna. Kommittén har haft överläggningar i frågan med arbetsmarknadsstyrelsen, som förklarar sig beredd att medverka såväl vid planeringen av verksamheten som vid anskaffningen av lämpliga arbeten.

Kommittén förutsätter, att det skall vara möjligt att genom legoarbete från industrier i Stockholm eller från annat håll erhålla arbeten, som eventuellt kan utföras som ackordsarbete med enkla hjälpmedel, till vars utförande det dock kan bli erforderligt med för arbetsuppgifterna lämplig maskinutrustning. Eleverna bör utföra dessa arbeten mot en ersättning motsvarande den öppna marknadens löner för liknande arbetsprestationer.

Av den inkomst som eleverna härigenom erhåller skall de erlagga en del för inackordering m. m. i likhet med vad som praktiseras vid Sundbo yrkesskola och vid arbetsutbildningsverkstäderna. Verksamheten vid Hammargården för äldre elever föreslås sålunda bedrivas efter i viss mån nya riktlinjer och får därför betraktas som en försöksverksamhet, vilken är betydelsefull för ställningstagandet till den framtida skolorganisationen och dess arbetssätt.

Därest verksamheten vid Hammargården anordnas på föreslaget sätt bör vissa personalförändringar genomföras vid skolan. I stället för de nuvarande två folkskollärarna behövs tre arbetsledare för arbetsutbildning och sysselsättningsarbeten. Dessutom erfordras en tillsynsman, varjämte två biträdande husföreståndare bör utbytas mot två vårdare. Vidare torde vissa ändringar av skollokalerna och viss anskaffning av maskinutrustning och andra inventarier bli erforderliga.

Experten hos kommittén *t. f. byråchefen Bolin* har i ett särskilt yttrande inte funnit sig kunna biträda förslaget om Hammargårdens omändring till yrkesskola. Han anför bl. a., att om Hammargården slopas som skolhem minskas möjligheterna till differentiering inom skolhemssektorn. Närheten till Stockholm, som bl. a. lockar elever till rymningar, är vidare en negativ faktor som ökar i styrka ju äldre eleverna är. Skolan kommer enligt kommitténs förslag att vara en helt öppen anstalt med små möjligheter att kunna bemästra dessa problem. Den föreslagna personalorganisationen är ej heller tillräcklig att motverka denna negativa faktor. De flesta elever över 15 år är numera så belastade i kriminellt avseende eller så anstaltsbesvärliga att de till en början måste intas på en specialavdelning. Bland det nuvarande klientelet finnes vidare endast ett fåtal elever som passar på en yrkesskola av föreslagen typ. För att fylla platserna på Hammargården

måste där sannolikt placeras elever, som skolan saknar resurser att på ett tillfredsställande sätt omhänderta.

Beträffande skolorna för kvinnliga elever framhåller kommittén att den enda möjligheten till om disposition inom skolorna är att bättre utnyttja platserna vid Bistagårdens hemskola. Beläggningen vid denna skola har de senaste åren varit låg och en barnavdelning har sedan en längre tid inte använts. Under de tio första månaderna 1957 har i genomsnitt endast elva elever vårdats på skolan. Kommittén finner det uppenbart, att Bistagården bör utnyttjas bättre än som f. n. sker. Olika alternativ att genom förhyrning av lämpligt mödrahem eller på annat sätt tillgodose vårdbehovet för de vänlande mödrarna och mödrarna med späda barn undersökes f. n. av kommittén, som därför inte i detta sammanhang kunnat framlägga något förslag till frågans lösning.

Effektivare elevbehandling vid skolorna

För att finna vägar för en snabb lösning av den akuta platsbristen vid skolorna har kommittén undersökt möjligheterna att genom olika åtgärder såsom överbeläggning, effektivare behandling, förbättrad eftervård och effektivare former för utackordering och villkorlig utskrivning av elever till andra vårdformer sätta skolorna i stånd att med oförändrat platsantal behandla ett större antal elever.

Vad först angår frågan om *överbeläggning* upplyser kommittén, att av dess undersökningar framgått att det föreligger stora svårigheter att med befintliga utrymmen öka platsantalet. Kommittén anser sig därför inte f. n. kunna föreslå åtgärder i denna riktning. Det är emellertid kommitténs avsikt att uppmärksamma frågan i sitt fortsatta arbete och att — om så skulle visa sig erforderligt vid en bedömning av platsantalet efter såvitt möjligt enhetliga normer för skolorna — föreslå justering av platsantalet vid de olika skolorna.

För att få ett underlag för en bedömning av möjligheterna att genom en effektivare behandling vid skolorna *förkorta vårdtiderna* och därmed indirekt öka tillgången på platser har kommittén gjort vissa undersökningar beträffande dels längden av den första vårdtiden för elever, som under tiden 1/7 1955—30/6 1956 och 1/7 1956—30/6 1957 första gången utackorderats eller villkorligt utskrivits, dels angående antalet återtagningar till skolorna under år 1956 av villkorligt utskrivna elever. Rörande undersökningarnas omfattning och resultat anföres i huvudsak följande.

Av undersökningen angående vårdtiden, som omfattat 810 elever, framgår, att den genomsnittliga vårdtiden vid Lövsta skolhem och yrkesskola utgjorde ett år 22 dagar resp. ett år 9 dagar, vid skolhemmen för manliga elever ett år 310 dagar resp. ett år 161 dagar, vid yrkesskolor för man-

liga elever 340 dagar resp. 275 dagar och vid skolorna för kvinnliga elever 319 resp. 338 dagar.

Undersökningen beträffande återtagningar av villkorligt utskrivna elever till skolorna har omfattat sammanlagt 421 elever, varav 291 manliga och 130 kvinnliga. Av de manliga eleverna återtogs 235 en gång, 49 två gånger samt 7 elever tre gånger under året. Återtagningarna, fördelade på de olika skolformerna, framgår av följande tabeller.

Antalet återtagna under år 1956 vid skolor för manliga elever

Skolor	en gång	två gånger	tre gånger	summa
Lövsta skolhem och yrkesskola	50	22	4	76
Skolhem i övrigt	62	13	1	76
Yrkesskolor i övrigt	123	14	2	139
S:a	235	49	7	291

Antalet återtagna under år 1956 vid skolor för kvinnliga elever

Skolor	en gång	två gånger	tre gånger	summa
Ryagårdens yrkesskola	38	12	3	53
Bistagårdens hemskola	3	—	—	3
Yrkesskolor i övrigt	50	15	4	69
Broby skolhem	5	—	—	5
S:a	96	27	7	130

Skälet för återtagning av de manliga eleverna har i flertalet fall varit något slag av vanart. Sålunda har i inte mindre än omkring 55 procent av fallen eleverna gjort sig skyldiga till stöld. Arbetslöshet, omplacering till nytt arbete, sjukdom, bostadsbrist och andra »sociala skäl» har orsakat återtagning i 46 fall eller 20 procent av samtliga.

För de kvinnliga eleverna var anledningen till återtagningen i 61 fall eller 64 procent vagabondering, arbetsovillighet eller liknande. Stöld eller annat brott var här återtagningsorsak endast i ett fåtal fall. I 9 procent har sociala skäl varit anledningen till återtagningen.

Det sammanlagda antalet vård dagar för elever, som återtagits till skolorna och som omfattas av undersökningen, uppskattar kommittén till ca 43 000 eller 16 procent av antalet vid skolorna möjliga vård dagar. Antalet vård dagar för återtagna manliga elever motsvarar ungefär 85 vård platser och antalet vård dagar för återtagna kvinnliga elever omkring 30 platser.

I anslutning till redovisningen av resultatet av undersökningarna framhåller kommittén, att det är naturligt att utgå från att längden av vård tiden beror på både elevernas psykiska beskaffenhet och omfattningen av den kvalificerade läkepedagogiska personalens individuella behandling av eleverna. Enligt kommitténs mening bör en intensivare behandling rimligen

möjliggöra en förkortning av vårdtiden. Även antalet återtagningar bör kunna minskas härigenom. Om återtagningarna till skolorna kunde minskas med 20—30 procent skulle 25—35 platser kunna frigöras på skolorna.

De anförda förhållandena utgör enligt kommitténs mening starka skäl att vidtaga åtgärder i syfte att göra elevbehandlingen vid skolorna mera effektiv.

En viktig förutsättning för ett snabbt och effektivt behandlingsresultat vid skolorna är enligt kommitténs uppfattning, att den kvalificerade läkepedagogiska personalen inte i onödan belastas med arbetsuppgifter som saknar direkt samband med elevbehandlingen. Kommittén framhåller, att rektorer, avdelningsföreståndare och assistenter enligt ungdomsvårdsskolestadgan har att fullgöra åtskilliga administrativa arbetsuppgifter såsom förandet av räkenskaper, protokoll och diarium m. m. Vid tre skolor (Lövsta, Långanäs och Ryagården) finns särskilda bokhållartjänster inrättade medan vid övriga skolor endast mindre belopp står till förfogande för anlåtande av tillfällig arbetshjälp med kontorsgöromål.

Kommittén betonar, att de administrativa arbetsuppgifter som åvilar den läkepedagogiska personalen inte får vara så betungande att deras fullgörande får till följd att elevbehandlingen eftersättes. Enligt kommitténs mening är det uppenbart att en av de första åtgärder som måste vidtas för att effektivisera elevbehandlingen är att ytterligare avlasta dylika arbetsuppgifter från den ifrågavarande personalen. Kommittén föreslår därför, att personalorganisationen vid ungdomsvårdsskolorna i det angivna syftet förstärkes med tills vidare två *bokhållartjänster*. Stationeringsort m. m. för de båda befattningshavarna bör fastställas av Kungl. Maj:t.

För att det angivna syftet med en effektiv elevbehandling skall nås är det inte tillräckligt att avlasta administrativa arbetsuppgifter från rektorerna. Enligt vad kommittén uppger har rektorerna vid vissa skolor inte möjlighet att skaffa sig tillräcklig kännedom om varje elev och tillse att eleven får den för honom lämpligaste behandlingen. Kommittén anser sig kunna konstatera att vid skolor med många eller med särskilt svårbehandlade elever den ledande personalen inte kan utan förstärkning personligen delta i elevbehandlingen och eftervården i önskvärd omfattning. Med anledning härav föreslår kommittén, att ungdomsvårdsskoleorganisationen förstärkes med tills vidare två *utskrivningsassistenter*. Dessa befattningshavares huvuduppgift skall vara att redan på ett tidigt stadium förbereda elevernas utskrivning samt skaffa arbete och lämpliga fosterhem eller andra placeringmöjligheter. Assistenterna skall i sitt arbete med utackorderade och villkorligt utskrivna elever samråda med eftervårdskonsulenterna och elevernas övervakare. Stationeringsort för de båda befattningshavarna bör fastställas av Kungl. Maj:t.

I anslutning till frågan om längden av vårdtiderna vid ungdomsvårdsskolorna erinrar kommittén att jämlikt 23 § i ungdomsvårdsskolestadgan

villkorlig utskrivning av i skolhem intagen elev i regel bör ske efter avslutad skolgång. Enligt vad kommittén inhämtat tolkas denna bestämmelse ofta så att eleverna får kvarstanna på skolan intill dess skolgången avslutats. Enligt kommitténs mening bör det avgörande för värden på skolhemmet vara elevens status. En elev, som i övrigt kan anses färdigbehandlad från skolans sida, bör inte kvarstanna på skolhemmet utan villkorligt utskrivas så snart förhållandena medger. Detta bör kunna ske även före avslutad skolgång. Kommittén föreslår med hänsyn härtill, att den ifrågakommande bestämmelsen borttages ur ungdomsvårdsskolestadgan.

Ökade resurser för utackordering och eftervård

Kommittén tar härfter upp frågan om möjligheterna att utackordera ett större antal elever än f. n. i enskilda hem. Kommittén anför härvid, att anskaffandet av lämpliga fosterhem för elever är ett viktigt led i elevbehandling och framför allt i eftervården. Följande uppgifter lämnas om det genomsnittliga antalet utackorderade elever vid skolorna under åren 1955—1957.

Antalet utackorderade vid ungdomsvårdsskolorna i genomsnitt per månad 1955—1957

Skola	Antal utackorderade per månad år		
	1955	1956	1957
<i>För manliga elever</i>			
Lövsta skolhem och yrkesskola	9	6	11
Skolhem i övrigt	39	36	33
Yrkesskolor i övrigt	6	14	15
S:a	54	56	59

Skola	Antal utackorderade per månad år		
	1955	1956	1957
<i>För kvinnliga elever</i>			
Ryagårdens yrkesskola	3	—	—
Bistagårdens hemskola	1	1	—
Yrkesskolor i övrigt	16	24	24
Broby skolhem	6	6	8
S:a	26	31	32

Kommittén framhåller, att det med hänsyn till bl. a. elevernas ålder och svårhetsgrad huvudsakligen är skolhemselever som kan utackorderas. Möjligheterna att ytterligare utöka antalet och därigenom avlasta skolorna är därför begränsade. Kommittén har inhämtat uppgifter från skolorna rörande

bl. a. dels utgående ersättningar för i enskilda hem utackorderade elever dels hur stort antal elever som skulle kunna utackorderas om lämpliga enskilda hem kunde anskaffas och medel för inackorderingsavgifter funnes disponibla. Undersökningen avsåg förhållandena under november 1957. Av de lämnade uppgifterna framgår, att ersättningarna till fosterhemmen varierade mellan mindre än 100 och upp till 400 kronor per månad. I ett stort antal fall låg avgiften mellan 125 och 225 kronor per månad. Om genomsnittligt högre avgift kunde erläggas beräknades ytterligare ca 30 hem för pojkar och 20 hem för flickor kunna anskaffas. Av de å skolorna intagna eleverna borde, om lämpliga hem kunde anskaffas, 50 pojkar och lika många flickor kunna utackorderas. Den erforderliga inackorderingsavgiften uppskattades till i genomsnitt 200—300 kronor per månad, men för en del av de mest svårbehandlade eleverna vid Lövsta och Ryagården måste man dock räkna med avgifter upp till 400 å 500 kronor per månad. I anslutning härtill upplyser kommittén att från Lövstaskolan uppgivits, att omkring 15 elever vid skolan skulle kunna utackorderas om avgifterna höjdes till sist angivna belopp.

Med utgångspunkt från den sålunda gjorda undersökningen beräknar kommittén, att under förutsättning att resurserna förbättras ytterligare 30—40 elever skulle kunna utackorderas i familjevård.

Kommittén anser det nödvändigt, att anslaget till eftervård och utackordering förslärkes så att eftervårdsbidrag kan lämnas åt fler elever, ytterligare fosterhem anskaffas och vid behov inackorderingsavgifterna höjas. Kommittén föreslår därför, att *anslagsposten till Eftervård och utackordering* i ungdomsvårdsskolornas omkostnadsstat för budgetåret 1958/59 höjes med 175 000 kronor.

I samband härmed framhåller kommittén, att det för en effektivisering av skolornas eftervård är nödvändigt att rektorer och assistenter kan göra erforderliga resor för anskaffande av hem och andra placeringsmöjligheter samt för besök hos utackorderade och villkorligt utskrivna elever. På grund av anslagsknapphet hämmas möjligheterna härtill f. n. Kommittén föreslår därför, att *anslagsposten till Reseersättningar* i omkostnadsstaten för nästa budgetår räknas upp med 40 000 kronor.

Kommittén har inhämtat, att det f. n. förekommer att elev inte kan skriivas ut från ungdomsvårdsskola på grund av att han inte kan beredas något arbete. Detta sammanhänger med att läget på arbetsmarknaden nu blivit kärvare än förut för ungdom i allmänhet. Med anledning härav framhåller kommittén, att det givetvis bör undvikas att elever upptar plats på skolorna eller återtas dit när de inte längre behöver den vård skolorna lämnar. Enligt kommitténs mening är det naturligt, att samhället behandlar ifrågasvarande ungdomar på samma sätt som andra arbetslösa. När så är motiverat bör därför exempelvis beredskapsarbeten anordnas för dem. Sådana ungdomar bör också kunna placeras i de särskilda utbildningskurser som

anordnas för arbetslösa. Kommittén förutsätter, att ungdomsvårdsskolornas ledning håller kontakt med arbetsmarknadsmyndigheterna och noga följer utvecklingen i de berörda hänseendena. Åtgärder som kommer i fråga i detta avseende anser kommittén böra bekostas med arbetslöshetsmedel.

Anordnande av flickskoleavdelning i förhyrda lokaler

Kommittén konstaterar att i fråga om yrkesskolorna för kvinnliga elever särskilda åtgärder erfordras utöver den nuvarande skolorganisationen för att hela platsefterfrågan skall bli tillgodosedd. För att snabbt öka platsantalet för denna elevkategori föreslås, att en provisorisk yrkesskoleavdelning inrättas genom förhyrning på tills vidare tre år av en föreningen Vita bandet tillhörig fastighet Håkanstorp i Västra Vingåkers kommun. Kommittén lägger inte i detta sammanhang fram något förslag rörande det klientel, för vilket fastigheten bör användas.

Beträffande fastighetens beskaffenhet och läge m. m. lämnar kommittén följande uppgifter. Fastigheten är belägen vid sjön Kolsnaren, ca fem km från Baggetorps stationssamhälle och tolv km från Katrineholms stad. Å fastigheten finns en huvudbyggnad innehållande 17 rum, kök och ekonomitrymmen, en annexbyggnad med fem rum och en hörsal samt ett bostadshus. Dessutom finns två mindre stugor. Oljeeldning finnes installerad i huvudbyggnad och annex. Byggnaderna är i gott skick och står f. n. oanvända. De kan därför användas för ungdomsvårdsskoleändamål så snart vissa mindre reparations- och omändringsarbeten utförts. Byggnaderna är försedda med möbler och andra inventarier som är i gott skick. Viss komplettering av inventarieutrustningen erfordras.

Kommittén räknar med att i huvudbyggnaden kunna bereda plats för 14 elever. Vissa personalbostäder står till förfogande i huvudbyggnaden och annexet. Vissa omändrings- och moderniseringsarbeten behöver utföras i annexet och bostadshuset.

Något förslag till personalplan framlägges inte av kommittén, men medel äskas till avlönande av 7—8 befattningshavare.

Anordnande av utskrivningsavdelning vid Gudmundsgårdens skolhem

Kommittén har såsom nämnts föreslagit, att Hammargårdens skolhem omdisponeras för yrkesskoleklientel. Om så sker torde följderna bli att de yngre skolhemseleverna, som hittills huvudsakligen vårdats på Hammargården, i stället får intagas på Gudmundsgårdens skolhem. Till denna skola hänvisas f. n. välbegåvade elever i skolåldern, av vilka ett mindre antal undervisas i läroverk och andra utbildningsanstalter i Kalmar.

För att möjliggöra för Gudmundsgården att differentiera det äldre och yngre skolhemsklientelet och samtidigt tillgodose platsbehovet inom skolhemssektorn föreslår kommittén, att en utskrivningsavdelning å åtta plat-

ser inrättas i Kalmar. Till denna skulle i så fall även kunna hänvisas äldre återtagna elever, vilka nu måste vårdas tillsammans med de yngre skolpliktiga eleverna vid skolhemmet.

Anslag till anordnande och drift av provisoriska förläggningar

För att avlasta ungdomsvårdsskolorna för manliga elever föreslår kommittén, att som en försöksverksamhet ett antal sådana elever placeras i skogligt arbete under kvalificerad ledning. Rörande värdet av ifrågavarande verksamhet och sättet för dess anordnande anför kommittén bl. a. följande.

Skogsbruket erbjuder ett flertal arbetsuppgifter och såväl vid den skogsbetonade fortsättningskolan som vid skogsstyrelsens ungdomskurser synes eleverna erhålla en lämplig avvägning av teoretisk undervisning och praktiskt arbete. Härtill kommer, att förläggningarna i allmänhet är anordnade som internat, där kvalificerad tillsyn och ledning lämnas icke blott under arbetstid utan även under fritid.

Avsikten med den föreslagna placeringen i skogsvård skall vara arbetsutbildning och att man söker tillkropa en möjlighet till en ny övergångsform mellan ungdomsvårdsskolan och vanligt yrkesarbete, varigenom man i vissa fall skulle kunna ernå en viss avkortning av vistelsen på skolan. Sådana övergångsformer finnes f. n. genom inackorderingshemmen och de planerade utskrivningsavdelningarna utanför skolorna. Även placeringen av elever för fortsatt utbildning i folkhögskolor, olika yrkeskurser, centrala verkstadsskolor m. m. tjänar i viss mån samma syfte. Skogsarbetets förläggning till internat av en speciell typ såväl för det praktiska yrkesarbetet som för den teoretiska undervisningen ger emellertid anordningen en något annorlunda karaktär.

Som tänkbara former för anordnandet av denna försöksverksamhet synes böra övervägas dels placeringen av enstaka elever i redan existerande kurser å vissa orter, dels anordnandet av speciella förläggningar under ledning av en kvalificerad skogsförman med biträde av person med erfarenhet av ungdomsvård. På grund av verksamhetens karaktär av försök bör tills vidare endast ett mindre antal elever placeras och gruppernas storlek ej överstiga åtta elever. Kostnaderna för verksamheten bör åvila ungdomsvårdsskoleorganisationen. Ett speciellt anslag bör beviljas för anordnandet av särskilda förläggningar. Enstaka elevs deltagande i vanliga kurser är att likställa med eftervård eller utackordering och bör alltså bekostas av medel från det härför beviljade anslaget.

Det har inte varit möjligt för kommittén att utarbeta detaljerade förslag rörande verksamhetens anordnande. Kommittén, som framhåller att verksamheten torde få anpassas efter förhållandena, föreslår, att ett särskilt anslag å 100 000 kronor ställes till förfogande att av socialstyrelsen disponeras för anordnande och drift av provisoriska förläggningar.

Särskilt anslag till förvärv av fastighet för ungdomsvårdsskola

Kommittén föreslår, att ett anslag av 200 000 kronor ställes till Kungl. Maj:ts förfogande att disponeras för förvärv av för ungdomsvårdsskola lämplig fastighet. Kommittén anför härom i huvudsak följande.

Kommittén har i sitt arbete att på längre sikt söka lösa platsfrågorna vid ungdomsvårdsskolorna prövat ett flertal olika förslag och anbud beträffande förvärv av fastigheter för ungdomsvårdsskoleverksamhet. Hittills framkomna förslag har emellertid inte varit lämpliga för ändamålet. Enligt gällande ordning måste ett förvärv av fastighet till ungdomsvårdsskola i varje särskilt fall underställas riksdagens prövning. På grund härav kan det dröja ett år eller längre, innan ett köp kan avslutas. Ett ekonomiskt och även ur andra synpunkter fördelaktigt köp kan därför gå om intet ifall säljaren inte kan eller vill avvakta ett slutligt ställningstagande från statsmakternas sida.

Den gällande ordningen för fastighetsförvärv kan sålunda medföra stora svårigheter. Kommittén erinrar om att beträffande fångvården riksdagen vid upprepade tillfällen och senast för budgetåret 1954/55 anvisat särskilda investeringsanslag till förvärv av kolonier. Syftet härmed har varit, att för koloniändamål lämpliga egendomar skulle utan tidsutdräkt kunna inköpas. För inköp skulle erfordras beslut av Kungl. Maj:t i varje särskilt fall.

Kostnadsberäkningar

De sammanlagda kostnadsökningarna för budgetåret 1958/59 vid ett genomförande av kommitténs i det föregående återgivna förslag beräknas till 1 060 000 kronor. Kostnaderna har beräknats till följande belopp.

Driftbudgeten:

A. Avlöningar:

1. Personalförstärkning vid Fagareds yrkeskola:

Antal	Befattning	Lönegrad	Kostnad	
1	assistent	17	15 840	
1	översköterska	9	9 996	
1	vårdare	8	9 504	
1	» (nattvakt)	8	9 504	44 844

2. Provisorisk förändring av personalplanen vid Hammargårdens skolhem:

Antal	Befattning	Lönegrad	Kostnad
1	tillsynsman	12	12 432
3	arbetsledare	11	35 244
2	vårdare	8	20 112
			67 788

Avgår:

1	folkskollärare	16	— 15 612
2	bitr. husförest.	9	— 21 192
			36 804

30 984

3. Förstärkning av skolorganisationen i övrigt:

Antal	Befattning	Lönegrad	Kostnad	
2	utskrivningsassistenter	17	33 048	
2	bokhållare	15	29 472	62 520

4. Personal vid ny flickskoleavdelning (Håkanstorp):

7—8	befattningshavare; lönegradsplacering och kostnad beroende på klientelets art			94 000
-----	---	--	--	--------

5. Personal vid ny utskrivningsavdelning (Gudmundsgården):

Antal	Befattning	Lönegrad	Kostnad	
1	husföreståndare	13	13 164	
1	vårdare	8	10 056	
1	ekonomibiträde	5	8 616	31 836
				264 184

Samtliga befattningar förutsättes bli extra.

B. Omkostnader:

Reseersättningar	40 000	
Eftervård och utackordering	175 000	
Ny flickskoleavdelning (Håkanstorp)		
a) hyra	12 000	
b) omändringar och reparationer	42 000	
c) omkostnader	78 000	132 000
Utskrivningsavdelning vid Gudmundsgården	35 000	382 000

C. Engångsanskaffning av inventarier:

Läkarmottagnings- och sjukrum vid Fagared	5 000	
Verkstäder vid Hammargården	30 000	
Ny flickskoleavdelning	47 000	
Utskrivningsavdelning vid Gudmundsgården	13 000	95 000

D. Anordnande och drift av provisoriska förläggningar:

100 000

Kronor 841 184

Kapitalbudgeten:

E. Byggnadsarbeten:

Omändring av lokaler till läkarmottagnings- och sjukrum vid Fagared	9 000	
Omändring av skollokaler och garage vid Hammargården	10 000	19 000

F. Anslag till förvärv av fastighet för ny ungdomsvårdsskola:

	200 000
Kronor	219 000

Yttranden

Behovet av en snabb förstärkning av resurserna inom ungdomsvårdsskoleorganisationen vitsordas kraftigt i praktiskt taget samtliga remissyttranden. Flertalet remissorgan anser, att de av kommittén framlagda förslagen till ökning av vårdresurserna i stort sett är ändamålsenliga. Förslagen biträdades sålunda i huvudsak eller lämnas utan erinran av *arbetsmarknadsstyrelsen, medicinalstyrelsen, överstyrelsen för yrkesutbildning, statens organisationsnämnd, statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande samt barnvårdsnämnderna i Stockholm, Göteborg och Malmö*. I några av yttrandena framhålles de föreslagna åtgärdernas provisoriska karaktär och understrykes angelägenheten av en mera permanent utbyggnad av vårdresurserna. *Socialstyrelsen* anför i detta sammanhang, att då styrelsen på ett flertal punkter biträder kommitténs förslag beror detta väsentligen på den föreliggande nödsituationen. Styrelsens ståndpunkt innebär därför inte, att de föreslagna anordningarna godtas vare sig på längre sikt eller under ändrade förhållanden. Styrelsen anför vidare bl. a. följande allmänna synpunkter på läget inom ungdomsvårdsskoleorganisationen.

Det klientel som numera intas på ungdomsvårdsskolorna är av skilda orsaker mer svårbehandlat och anstaltsbesvärligt än tidigare. Det är i kriminellt avseende som regel svårt belastat, många har gjort sig skyldiga till långvarig och avancerad brottslighet såsom bilstöldsserier, kassaskåpsprängningar, rån och överfall. Omkring en tredjedel av det manliga yrkeskoleklientelet är numera alkoholmissbrukare. Även flickklientelet har i större utsträckning än tidigare kriminalitet och alkoholism ingående i vanartskomplexet. Platsbristen medför, att endast de mest vårdbehövande kan tas emot. Under de långa väntetiderna hinner ungdomarna i många fall bli än mer brottsbelastade och tillvanda till ett asocialt levnadssätt.

Ungdomsvårdsskolorna har till uppgift att ge ifrågavarande ungdomar en till resocialisering syftande behandling. Samtidigt skall de intagna enligt bestämmelserna i den för skolorna gällande stadgan vara under betryggande tillsyn. För socialstyrelsen framstår det såsom synnerligen betydelsefullt, att ungdomsvårdsskolornas resurser i olika avseenden bringas att

motsvara det föreliggande vårdbehovet. Om icke vårdresurserna håller jämna steg med vårdbehovet, kan verkningarna för skolorganisationen bli katastrofala. Dessa återspeglar sig icke endast i ett försämrat vårdresultat på lång sikt utan även i ett ökat antal rymningar med åtföljande brott. Även den på sistone tilltagande kritiska inställningen från allmänheten mot ungdomsvårdsskolornas verksamhet — vilken visserligen ofta vilar på otillräcklig sakkännedom men likväl är ägnad att försvåra skolornas arbete — torde ha sin grund i den nu angivna utvecklingen.

Ungdomsvårdsskoleorganisationen är en i princip öppen vårdform. Detta innebär bl. a. att personalens kvalifikationer och personliga egenskaper här är av särskilt framträdande betydelse. Men även personalens förmåga har en begränsning. Socialstyrelsen, som har varit nödsakad att vidtaga vissa provisoriska åtgärder såsom överbeläggning o. dyl., har med bekymmer kunnat konstatera, att personalen på sina håll blivit utsatt för alltför stora påfrestningar och hårt sliten under sina strävanden att med otillräckliga resurser söka bemästra ett alltmer svårskött klientel.

Den begränsade tid som har stått kommittén till buds, har medfört att dess förslag i vissa hänseenden mera är att betrakta som riktlinjer än slutgiltiga, konkret utformade projekt. Så har kommittén sett sig nödsakad att delvis uppge de höga krav på behandlingen, som hittills har betraktats såsom ofrånkomliga.

Förslaget att genom viss om disposition av Fagareds yrkesskola öka antalet platser för manliga elever, som på grund av själslig abnormitet bör stå under särskild läkartillsyn, föranleder en del invändningar i vissa remissyttranden.

Socialstyrelsen erinrar, att i enlighet med beslut vid 1957 års riksdag ett antal lindriga fall av psykiskt abnorma elever placerats vid skolan fastän det inte — såsom förutsatts — varit möjligt att utöka antalet psykiaterbesök vid skolan. Om elever av det normala Lövestaklientelet därutöver skulle hänvisas till skolan skulle följderna bli en klientelblandning som menligt skulle inverka på vården. Socialstyrelsen måste därför motsätta sig att så sker. Styrelsen understryker dock kraftigt, att skolan redan under nuvarande förhållanden är i behov av den av kommittén föreslagna personalförstärkningen. Även *styrelsen för Fagareds yrkesskola* vitsordar, att en utökning av personalen vid skolan i föreslagen omfattning är behövlig. Styrelsen avstyrker i övrigt förslaget främst med hänsyn till att den nuvarande differentieringen av eleverna skulle komma att övergivas. Bl. a. skulle, framhåller styrelsen, de svårbehandlade eleverna komma att dominera bland de återtagna recidivisterna och därmed vinna stort skadligt inflytande på hela elevgruppen. Därtill kommer att skolans förhållande till ortens befolkning och framför allt till den talrika sommarstugebefolkningen skulle komma att allvarligt försämrats. Enligt styrelsens uppfattning är vidare närheten till Göteborg en negativ faktor, som ökar i styrka ju mer psykiskt besvärliga eleverna är.

Barnavårdsnämnden i Göteborg anser det knappast tillrådligt att vidga

skolans verksamhetsområde med en ny elevkategori och ifrågasätter starkt lämpligheten av den föreslagna lösningen.

Ungdomsvårdsskolornas rektorsförening har också starka betänkligheter mot förslaget ur differentieringssynpunkt. Föreningen anser, att det bör övervägas om det inte i stället vore lämpligt att lägga ned skolhemsavdelningen vid Lövsta och överföra eleverna vid denna avdelning till Folåsa och Hammargården. Folåsa skulle därvid utbyggas med ytterligare en paviljong och Hammargårdens klientel överföras till Gudmundsgården.

Även *barnvårdsnämnden i Stockholm* framhåller, att den föreslagna anordningen skulle medföra en i och för sig olämplig klientelblandning vid anstalten. Den bör därför betraktas som ett provisorium, som snarast bör avlösas i samband med en utbyggnad av permanenta vårdplatser för det ifrågavarande klientelet.

Medicinalstyrelsen anser, att en förutsättning för att förslaget genomföres måste vara att psykiatrisk expertis knytes till skolan.

Förslaget att o m ä n d r a H a m m a r g å r d e n s s k o l h e m t i l l y r k e s s k o l a har föranlett vissa erinringar och synpunkter i några yttrandena.

Socialstyrelsen anför, att starka betänkligheter av både principiell och praktisk art kan resas mot omdispositionen. Styrelsen ser särskilt allvarligt på nackdelarna av skolans belägenhet i närheten av Stockholm, som är enda möjliga permissionsort. Enligt styrelsens uppfattning finns det betydande risk för att elever som vistas i Stockholm under permission uppsöker eller uppsökes av asociala individer. Antalet rymningar torde även komma att öka. Andra olägenheter är närheten till barnbyn vid Skå och den frestelse för eleverna som de talrika sommarbostäderna i skolans närhet utgör. Med hänsyn till det allvarliga läge som har uppstått till följd av bristen på platser vid yrkesskolorna och då något annat skolhem inte framför Hammargården bör ifrågakomma som yrkesskola vill styrelsen dock inte motsätta sig att förslaget genomföres. Enligt styrelsens mening skulle de angivna olägenheterna kunna motverkas om skolan erhöi en specialavdelning. Styrelsen föreslår därför, att en dylik avdelning uppföres vid skolan. En specialavdelning är behövlig vid Hammargården även om skolan skulle återgå till att bli skolhem. Avdelningen skulle då med fördel kunna begagnas för bl. a. ungdomsvårdsskoleelever, som begått brott i Stockholm och för utredningen härom bör vara tillgängliga i stadens närhet. Även *barnvårdsnämnden i Stockholm* föreslår, att en specialavdelning uppföres vid Hammargården. Nämnden framhåller, att härigenom möjlighet skulle skapas till en snabb placering av ungdomar för vilka häktning eljest ifrågasattes. Nämnden erinrar i detta sammanhang, att en betydande del av det svårt belastade klientel som väntar på plats på ungdomsvårdsskola kommer från Stockholm.

Skolöverstyrelsen anför, att kommittén inte tagit hänsyn till den snabba takt, i vilken obligatoriskt åttonde och nionde skolår införes i landets skoldistrikt. När den nioåriga skolplikten blir allmänt genomförd kommer — med utgångspunkt från beläggningen på skolhemmen den 1 november 1957 — ytterligare ett 25-tal platser att behövas på hemmen. Överstyrelsen anser det under sådana förhållanden klart olämpligt att minska skolhemsorganisationens kapacitet. Liknande synpunkter anföres av *ungdomsvårdsskolornas rektorsförening* och *styrelsen för Gudmundsgårdens skolhem*.

Styrelsen för Hammargårdens skolhem, som säger sig dela experten Bolins synpunkter på förslaget, anser att på grund av beskaftenheten av skolhemmens lokaler ett mer rymningsbenäget klientel än det som f. n. finns på skolan inte kan bemästras. Enligt styrelsens mening måste man räkna med omfattande ändringar av lokalerna, om 20 yrkesskoleelever skall kunna sysselsättas vid skolan. Styrelsen framhåller, att det skulle skapa irritation och otrivsel med ökad rymningsfrekvens som följd om man samlar så många elever under de primitiva arbetsförhållanden som ett provisorium erbjuder.

Vad angår personalen vid skolan efter omändringen till yrkesskola anför *statskontoret*, att de föreslagna arbetsledartjänsterna bör ersättas med yrkesmästartjänster i 9 lönegraden. *Socialstyrelsen* är inte övertygad om att den föreslagna personalförstärkningen kommer att visa sig tillräcklig.

I fråga om principerna för vården vid den nya yrkesskolan är *socialstyrelsen* tveksam om lämpligheten att i stället för en verklig yrkesutbildning anordna arbetsträning. Enligt styrelsens uppfattning visar erfarenheten, att eleverna snart tröttnar på de enligt deras åsikt ofta meningslösa arbetsmoment som ingår i sådan arbetsträning. Yrkesundervisning bör i stället anordnas i trädgårdsarbete, finsnickeri och byggnadsarbete. I stället för de av kommittén föreslagna tre arbetsledartjänsterna bör två yrkeslärartjänster i 15 lönegraden inrättas, varjämte en av de båda biträdande husföreståndartjänsterna bör bibehållas. Den nu förefintliga trädgårdsmästartjänsten vid skolan bör utnyttjas för undervisning i trädgårdsskötsel och i samband härmed uppflyttas från 10 till 12 lönegraden. Ett växthus bör anordnas vid skolan.

I några remissyttranden beklagas, att förslag om ändrad disposition av *Bistagårdens hemskola* inte kunnat framläggas av kommittén i denna arbetsetapp. *Stockholms stads barnavårdsnämnd* anför, att det bör kunna förutsättas att undersökningarna om en ersättningsanstalt för *Bistagården* påskyndas så att anstalten snarast kan iordningställas som yrkesskola för flickor. Principbeslut om sådan användning bör fattas redan nu. I samma riktning uttalar sig *socialstyrelsen* och *ungdomsvårdsskolornas rektorsförening*.

De av kommittén anförda betänkligheterna mot att reducera platsbristen genom överbeläggning av skolorna delas av *socialstyrelsen* och *ungdomsvårdsskolornas rektorsförening*. Föreningen anser, att befintliga utrymmen vid skolorna inte medger någon överbeläggning.

Kommitténs förslag att slopa bestämmelsen i ungdomsvårdsskolestadgan att villkorlig utskrivning av i skolhem intagen elev i regel bör ske efter avslutad skolgång biträdes inte av *socialstyrelsen*. Styrelsen anför, att skolstyrelsernas praxis att låta eleverna kvarstanna på skolhemmen intill dess skolgången avslutats inte beror på någon missuppfattning om innebörden av bestämmelsen. I stället har vårdbehovet uteslutande varit avgörande.

Förslaget om utökning av personalorganisationen med två bokhållarbefattningar och två tjänster som utskrivningsassistenter i syfte att avlasta den läkepedagogiska personalen från administrativa arbetsuppgifter och genom intensivare behandling söka förkorta vårdtiderna tillstyrkes eller lämnas utan erinran av samtliga remissorgan utom *statskontoret*, som inte är berett att i nuvarande skede av utredningsarbetet understödja inrättandet av dylika befattningar. *Ungdomsvårdsskolornas rektorsförening* är skeptisk mot möjligheterna att genom en intensifierad behandling i nämnevård utsträckning vinna platser genom förkortning av vårdtiderna. De föreslagna åtgärderna kan dock bidra till en minskning av antalet återtagningar till skolorna av villkorligt utskrivna elever och därigenom indirekt påverka platstillgången. *Malmö stads barnavårdsnämnd* anser, att det inte är välbetänkt att söka ytterligare förkorta vårdtiderna på skolorna. Enligt nämndens mening talar den höga återtagningsfrekvensen bestämt häremot. I samma riktning uttalar sig *Göteborgs stads barnavårdsnämnd*. *Statens organisationsnämnd* anför, att strävandena att utan försämrade vårdresultat förkorta vårdtiden vid de för manligt normalklientel avsedda yrkesskolorna bör bedrivas som systematiska försök med särskilt aktgivande på förkortningens inverkan på återtagningsprocenten.

Behovet av en allmän förstärkning av eftervårdsresurserna vitsordas allmänt i remissyttrandena. *Stockholms stads barnavårdsnämnd* framhåller sålunda, att alla åtgärder som vidtas i syfte att snabbt förstärka eftervården bidrager till att minska den akuta platsbristen. *Arbetsmarknadsstyrelsen* uttalar, att de åtgärder som i första hand bör vidtas för att bereda arbete åt och förhindra arbetslöshet bland ungdomsvårdsskoleelever bör utan diskrimination vara desamma som avser övriga arbetsökande. Om förhållandena skulle påkalla speciella beredskapsarbeten för unga arbetslösa, är styrelsen beredd att efter samråd med socialstyrelsen vidtaga erforderliga åtgärder. *Överstyrelsen för yrkesutbildning* betonar, att skolor och kurser under styrelsens överinseende inte är stängda för yrkesskoleeleverna. Då det gäller att vinna inträde vid dylika skolor och kurser måste emellertid ungdomsvårdsskoleeleverna få konkurrera med och inta-

gas efter samma grunder som andra sökande. Någon förtursrätt för ungdomsvårdsklientelet kan överstyrelsen inte gå med på.

Förslaget om ökad medelsanvisning till eftervård och utackordering i familjevård tillstyrkes eller lämnas utan erinran i flertalet remissyttranden. *Statskontoret* är dock inte berett förorda, att anslagsposten till eftervård och utackordering uppräknas med mer än 65 000 kronor. Ämbetsverket kan vidare inte tillstyrka någon allmän höjning av eftervårdsbidragen men vill inte motsätta sig att bidragen mera undantagsvis och då speciella skäl därtill föreligger får utgå efter något förmånligare grunder än f. n. *Ungdomsvårdsskolornas rektorsförening* anser, att möjligheterna att öka antalet utackorderingar inte kan bedömas som stora. Föreningen framhåller, att endast det yngre skolhemsklientelet torde kunna komma in fråga för denna vårdform men detta klientel minskar alltmer. De äldre skolhemseleverna liksom flertalet yrkesskoleelever är i alltför hög grad psykiskt skadade och belastade i kriminellt avseende för att de med utsikt till framgång skall kunna fostras i friare former utan föregående anstaltsbehandling.

Kommitténs förslag om höjning av anslagsposten till reseersättningar i ungdomsvårdsskolornas omkostnadsstat tillstyrkes av *socialstyrelsen*, medan *statskontoret* ifrågasätter om inte uppräknningen av posten kan begränsas till 16 000 kronor, vilket belopp socialstyrelsen begärt i sina anslagsäskanden för nästa budgetår.

Förslaget om förhyrning av egendomen Håkanstorp för ungdomsvårdsskoleändamål tillstyrkes av *socialstyrelsen* och lämnas i övrigt utan erinran i yttrandena.

Vad kommittén föreslagit i fråga om anordnande av en utskrivningsavdelning vid Gudmundsgårdens skolhem föranleder invändningar i några remissvar.

Styrelsen för Gudmundsgårdens skolhem har visserligen — om andra utvägar att råda bot för den akuta platsbristen inte kan uppletas — ej något emot att det klientel som nu intages på Hammargården hänvisas till Gudmundsgården under förutsättning att möjligheter skapas för differentiering inom skolan. För detta ändamål bör ytterligare en avdelning anordnas vid skolan. Enligt styrelsens mening måste emellertid en sådan avdelning ligga inom skolans område för att bli till nytta. Avdelningen bör avses för de äldre eleverna. Då dessa elever ofta i fråga om vanart och kriminalitet väl kan mäta sig med yrkesskolornas elever skulle en placering av dem i en avdelning utanför skolans område med mycket enstaka undantag helt misslyckas. Styrelsen framhåller också, att någon lägenhet eller villa lämplig för en utskrivningsavdelning inte torde kunna uppbringas i orten inom rimlig tid. Av angivna skäl motsätter sig styrelsen bestämt att avdelningen på förslaget sätt anordnas i förhyrda lokaler utanför skolans område.

Även *byggnadsstyrelsen* och *socialstyrelsen* anser, att — med hänsyn till läget på hyresmarknaden — möjligheterna att förhyra lokaler för den ifrågavarande utskrivningsavdelningen är begränsade. Socialstyrelsen hänvisar till att styrelsen i sina anslagsäskanden för nästa budgetår föreslagit, att en nybyggnad uppföres för ändamålet. Styrelsen anser sig inte böra frånga detta förslag.

Kommitténs förslag om anvisande av anslag till anordnande och drift av provisoriska förläggningar i syfte att såsom en försöksverksamhet placera ett antal manliga elever i skogligt arbete under kvalificerad ledning har i allmänhet tillstyrkts eller lämnats utan erinran i remissyttrandena. Endast *överstyrelsen för yrkesutbildning* är skeptisk mot tanken att bereda ungdomsvårdsskoleeleverna skoglig utbildning. Överstyrelsen framhåller, att man måste räkna med att eleverna efter avslutad dylik utbildning i allmänhet inte torde komma att kvarstanna på landsbygden utan i stället med stor sannolikhet kommer att söka sig in till städerna. Styrelsen finner det med hänsyn härtill mindre rationellt att bereda dem en yrkesutbildning som de sedermera inte kommer att få användning av. På detta sätt skapas inte större förutsättningar för eleverna att komma under ordnade arbetsförhållanden.

Statens organisationsnämnd finner en dylik verksamhet särskilt angelägen, enär genom anordnandet av sådana förläggningar skolorganisationens elasticitet kan ökas till förhållandevis små kostnader. *Stockholms stads barnavårdsnämnd* upplyser, att nämnden har goda erfarenheter av liknande terapeutisk verksamhet vid barnbyn Skå.

Beträffande den ifrågavarande försöksverksamhetens anordnande anför *skogsstyrelsen*, att det föreligger stora svårigheter att i någon större utsträckning antaga elever från ungdomsvårdsskolorna vid de av skogsvårdsstyrelserna anordnade yrkesutbildningskurserna. Tillströmningen av sökande till dessa kurser är så stor att, om ungdomsvårdsskoleelever antas, motsvarande antal andra sökande måste avvisas. Vidare torde det bli vissa svårigheter att ordna en tillfredsställande tillsyn av eleverna. Styrelsen anser det dock inte uteslutet, att ett strängt urval av ungdomsvårdsskolornas elever skulle kunna beredas lämplig eftervård vid dylika kurser. Skogsstyrelsen är därför beredd att i samråd med vederbörande lokala organ medverka till att försöksvis pröva anordningen vid en eller annan skogsbruksskola. Styrelsen ifrågasätter, om inte de elever som skall uttas till skogliga kurser tidigare bör ha varit i kontakt med skogsyrket.

Vad angår förslaget om anordnande av särskilda förläggningar för ungdomsvårdsskoleelever framhåller skogsstyrelsen, att en dylik verksamhet förutsätter någon form av nära samverkan med representanter för stor-skogsbruket. Endast därigenom torde tillräckligt stora arbetsobjekt och i vissa fall även förlägningslokaler kunna ställas till förfogande. Om inte huvudmännen kan meddela erforderlig undervisning torde skogsvårdssty-

relserna i viss mån kunna biträda därmed, om ökade resurser i form av lärare och driftmedel ställes till deras förfogande.

Arbetsmarknadsstyrelsen uttalar, att vid anordnandet av förläggningar samråd bör ske med styrelsen i fråga om de orter, dit förläggningarna skall lokaliseras. Styrelsen framhåller, att därvid synpunkter kan framföras som förhindrar att förläggningar upprättas på ur arbetsmarknadssynpunkt mindre lämpliga platser.

Förslaget om anvisande av ett särskilt anslag till förvärv av fastighet för ungdomsvårdsskoleändamål tillstyrkes livligt av *statens kommitté för sinnessjukvårdens utbyggande*, som hänvisar till vunna erfarenheter på sitt område. Även *socialstyrelsen* tillstyrker förslaget.

De av kommittén gjorda kostnadsberäkningarna har föranlett ett uttalande av *byggnadsstyrelsen*, som säger sig sakna möjlighet att utan tillgång till ritningsförslag bedöma de beräknade kostnaderna för föreslagna byggnadsåtgärder vid Fagared och Hammargården. Ej heller kan styrelsen bedöma kostnaderna för anordnandet av provisoriska förläggningar för försöksverksamhet.

Riksräkenskapsverket uttalar, att kostnaderna för hyra för nya elevföreläggningar samt omändrings- och reparationsarbeten vid den till förhyrning föreslagna egendomen Håkanstorp bör bestridas från den i staten för statens allmänna fastighetsfond upptagna posten till hyror och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenderade markområden, delposten byggnadsstyrelsens delfond.

Socialstyrelsens anslagsäskanden

Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Avlöningar

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	5 290 000	5 648 705
1957/58 (statsliggaren s. 325)	5 825 000	

Socialstyrelsen har (skr. 31/8 1957) framlagt förslag till anslagsberäkning för nästa budgetår.

Efter samråd med kommittén för ungdomsvårdsskolorna har socialstyrelsen ansett sig i detta sammanhang inte böra framlägga förslag i frågor som faller inom ramen för kommitténs uppdrag såsom beträffande specialavdelningar eller vård av elever med allvarlig psykisk belastning. Vid sina beräkningar av anslagsbehovet har styrelsen utgått ifrån den nuvarande anstaltsorganisationen jämte sådana redan beslutade anordningar som kan beräknas vara färdigställda budgetåret 1958/59. Därutöver har styrelsen räknat med, att den av nämnda kommitté föreslagna nya ungdomsvårdsskolan på Visingsö är i verksamhet under nästa budgetår.

Yrkanden

Socialstyrelsen har hemställt, att anslaget höjes med — avrundat — 1 300 600 kronor på sätt framgår av följande uppställning.

Lönereglering

1. 2 folkskollärare Ae 16—Ae 17 1 893

Personalförstärkningar m. m.

2. 1 arbetsledare Ae 11 vid Vemyra 12 904
 3. 1 assistent Ae 17 vid Råby 17 080
 4. 1 assistent Ae 17, 1 översköterska Ae 9 och 2 vårdare Ae 8 vid Eknäs 48 831
 5. 1 tillsynsman Ae 12, 1 översköterska Ae 9 och 3 vårdare Ae 8 vid Långanäs 51 963
 6. 1 bokhållare Ae 15 och 1 yrkesmästare Ae 9 vid Sundbo 26 197
 7. 7 vårdare Ae 8 vid specialavdelningarna 70 450
 8. 5 tillsynsmän Ae 12 63 628
 9. 1 kanslibitråde Ae 7 vid Lövsta 9 883
 10. 1 biträde i reglerad befordringsgång vid Ryagården 8 408
 11. Ytterligare medel till kontorshjälp 3 600
 12. Ytterligare medel till vikarier, praktikanter och obekvämetstillägg 150 000
 13. 1 rektor Ao 23, 1 ämneslärare Ae 21, 1 assistent Ae 17, 1 yrkeslärare Ae 15, 1 tillsynsman Ae 12, 1 husföreståndare Ae 10, 4 vårdare Ae 8, 1 ekonomibitråde Ae 5 och 2 ekonomibiträden Ae 4 vid föreslagen ny skola på Visingsö 169 546

Omräkning

14. Löneklassuppflyttningar och 1957 års lönereglering 666 108

+ 1 300 491

15. Ordinariesättning föreslås beträffande 1 rektor Ae 23, 3 assistenter Ae 17, 2 folkskollärare Ae 16, 2 tillsynsmän Ae 12, 1 lärarinna i tvätt Ae 10, 1 biträdande husföreståndare Ae 9, 2 hantverkare Ae 8 och 8 vårdare Ae 8.

Motivering

1—2. Ett allt större antal elever i skolåldern kommer från skoldistrikt med nioårig enhetsskola. Nästa läsår beräknas ca 30 enhetsskolpliktiga elever vara intagna i organisationen. På grund härav bör försöksverksamhet med enhetsskola anordnas vid Vemyra skolhem. Undervisningen bör avse högstadiet, vara yrkesförberedande (9 y) och omfatta såväl s. k. preliminärt yrkesbestämda som yrkesobestämda elever. Med hänsyn till kli-

entelets art och skolhemmets resurser är de lämpligaste yrkesämnen jordbruk, trädgårdsskötsel och hantverk. För de yrkesbestämde eleverna kan en s. k. allmänpraktisk verkstad anordnas i skolans lokaler.

Den föreslagna uppflyttningen av folkskollärartjänsterna överensstämmer med motsvarande lönesättning inom enhetsskolans försöksdistrikt. Arbetsledartjänsten avses för undervisning i hantverk och i den allmänpraktiska verkstaden.

3. Motsvarande förslag framfördes inför innevarande budgetår (V ht 1957 s. 125) men bifölls ej. Behovet av ännu en assistent vid skolan har ytterligare accentuerats. Underdimensioneringen av personal i ansvarig ställning har medfört synnerligen svåra arbetsförhållanden vid skolan.

4. Vid Eknäs beräknas en ny sjuk- och observationsavdelning komma att tas i bruk fr. o. m. nästa budgetår. Skolan — vars klientel nu består av efterblivna flickor — skall därefter kunna ta emot psykiskt abnorma flickor i behov av specialvård. Personalen bör förstärkas med hänsyn till skolans ändrade uppgifter och tillkomsten av den nya avdelningen. Vid sjuk- och observationsavdelningen bör anställas en översköterska och två vårdare. Vidare behövs en assistent med psykologutbildning för intensivbehandling av klientelet.

5. Vid ingången av nästa budgetår kommer ytterligare en specialavdelning att vara i verksamhet vid Långanäs. Avdelningen avses för alkoholmissbrukare och för omhändertagande av elever som är berusade vid intagning eller återkomst från permissioner. Medicinsk behandling skall meddelas vid avdelningen under ledning av skolans psykiater och skolläkaren. Arbetsföra elever skall sysselsättas utanför avdelningen i jordbruk och verkstäder. Med hänsyn till avdelningens uppgifter bör personalorganisationen ha en delvis annan sammansättning än vid övriga specialavdelningar. Någon särskild arbetskraft för yrkesundervisning erfordras inte. Däremot måste en för sjukvårdande uppgifter kvalificerad befattningshavare finnas på avdelningen. Denna kan även handha sjukvården för skolans övriga elever och ersätta den nuvarande arvodesanställda sjuksköterskan.

6. Det kamerala arbetet vid Sundbo har kraftigt ökat efter tillkomsten av sidoavdelningen vid Baggå och är nu av samma storleksordning som vid Långanäs och Rygårdens, vid vilka skolor särskilda bokhållare finns anställda. Skolans rektor måste befrias från redogöraruppgifterna för att helt kunna ägna sig åt arbetet med elevernas fostran.

Den personal — 1 tillsynsman, 1 vårdare och 1 ekonomibiträde — som avsetts för Baggå är otillräcklig för att ge eleverna betryggande tillsyn. Ytterligare en tjänst måste därför inrättas. Innehavaren av denna skall ha till huvuduppgift att handleda eleverna i arbetet med iordningställandet av byggnaderna vid Baggå.

7. F.n. finns inom organisationen sju specialavdelningar nämligen vid Lövsta, Långanäs, Fagared, Forsane, Sundbo, Margretelund och Ryagården. Vid varje specialavdelning utgöres personalen i regel av 1 tillsynsman, 1 yrkesmästare och 2 vårdare. Denna personaluppsättning är otillräcklig och medger inte att under vissa tider mer än en befattningshavare åt gången tjänstgör på dylik avdelning. Överfall på personal och elever — i några fall av livsfarlig natur — samt utbrytningsförsök har förekommit. Ur säkerhets-synpunkt måste därför personalen utökas så att under dagtid två befattningshavare alltid är i tjänst.

8—10. Motsvarande förslag framfördes inför innevarande budgetår (V ht 1957 s. 123) men bifölls ej.

11. Med hänsyn till höjningen av den allmänna lönenivån och tillkomsten av ytterligare en yrkesskola behöver de för kontorshjälp avsedda medlen räknas upp.

12. Under icke-ordinarieposten finns för innevarande budgetår tillgängligt ett belopp av 409 774 kronor för avlönande av vikarier och praktikanter samt utbetalning av obekvämetstillägg. Medelsförbrukningen för ifrå-gavarande ändamål under budgetåret 1956/57 uppgick till ca 500 000 kronor. Medelsbehovet för såväl vikarier som obekvämetstillägg ökar i samma mån som antalet befattningshavare. För nästa budgetår erfordras ytterli-gare 100 000 kronor för avlönande av vikarier och 50 000 kronor för utbe-talning av obekvämetstillägg.

13. Personaluppsättningen överensstämmer med vad som föreslagits av kommittén för ungdomsvårdsskolorna.

Yttranden

Över socialstyrelsens framställning har yttranden avgivits av statskon-toret och statens organisationsnämnd. Skolöverstyrelsen har avgivit utlå-tande över framställningen i vad den avser förslag om försöksverksamhet med enhetsskola vid Vemyra skolhem. Statens lönenämnd har yttrat sig i fråga om lönegradsplacering av personal avsedd för ifrågavarande försöks-verksamhet.

Skolöverstyrelsen avstyrker, att pågående av överstyrelsen ledd försöks-verksamhet med nioårig enhetsskola utsträckes till Vemyra skolhem. En-ligt överstyrelsens mening är det dock angeläget, att differentierad under-visning och utbildning omfattande även klass 9 i möjligaste mån anord-nas för samtliga elever vid ungdomsvårdsskolorna. Detta torde kunna ske efter mönster av den nioåriga enhetsskolan. Överstyrelsen förordar, att pe-dagogisk försöksverksamhet i syfte att åstadkomma differentierad under-visning och utbildning vid ungdomsvårdsskolorna anordnas vid Vemyra

skolhem inom ramen för skolornas egen verksamhet.

Överstyrelsen anför vidare, att framställningen om uppflyttning i lönegrad av två folkskollärartjänster inte kan motiveras med att överensstämmelse därmed skulle nås med motsvarande lönesättning inom försöksdistrikt, då folkskollärare, som undervisar på enhetsskolans högstadium, inte på grund härav placeras i högre lönegrad.

Statens lönenämnd har — därest undervisningen vid Vemyra finnes böra organiseras i form av nioårig enhetsskola — inte i och för sig något att erinra mot att de ämneslärare, som avses för högstadiet, placeras i lönegrad 17. Lönenämnden ifrågasätter dock, huruvida skäl föreligger för en ändring av ifrågavarande tjänster innan ställning tagits till ett av 1957 års lärarutredning framlagt förslag om bl. a. avveckling av de nuvarande folkskollärartjänsterna i 17 lönegraden.

Vad angår den föreslagna tjänsten som arbetsledare vid Vemyra finner lönenämnden inte tillräckliga skäl föreligga för högre lönegradsplacering än A 10, dvs. samma lönegrad som gäller för tjänsterna som jordbruksförman resp. trädgårdsmästare vid skolhemmet.

Statskontoret kan inte understödja de i punkterna 1—2 framförda förslagen. Med hänsyn till att enhetsskolan ännu befinner sig på försöksstadiet och hittills införts endast i begränsad omfattning inom det allmänna skolväsendet bör det tills vidare anstå med anordnande av dylik verksamhet inom ungdomsvårdsskoleorganisationen. Frågan om en övergång till enhetsskoleform vid skolan synes böra hänskjutas till kommittén för ungdomsvårdsskolorna för utredning.

Därest den planerade ungdomsvårdsskolan på Visingsö kommer till stånd har statskontoret intet att erinra mot att skolan får den av socialstyrelsen föreslagna personaluppsättningen.

Statskontoret vill inte motsätta sig att Eknäs — allteftersom de beslutade ändringarna av verksamheten vid skolan genomföres — erhåller den föreslagna personalförstärkningen. Vidare synes det motiverat, att Långnäs med hänsyn till den särskilda karaktären av den nya specialavdelningen vid skolan tillföres de begärda befattningarna med undantag för en vårdartjänst.

Mot förslaget om anvisande av ytterligare 3 600 kronor för kontorshjälp har statskontoret intet att erinra. Däremot avstyrker ämbetsverket, att en bokhållarbefattning inrättas vid Sundbo. Vidare synes det tills vidare böra anstå med inrättande av ytterligare en assistenttjänst vid Råby.

Huruvida klientelet vid specialavdelningarna och vid sidoanstalten Baggå är så svårhanterligt, att ytterligare vårdpersonal nu är erforderlig undandrar sig statskontorets bedömande.

De i punkterna 8—10 gjorda yrkandena, som framförts tidigare, bör ej heller nu vinna tillmötesgående.

Statskontoret vill inte motsätta sig den begärda uppräknigen av medel till vikariatsersättningar.

Prövningen av frågan om ordinariesättning av vissa tjänster bör anstå i avvaktan på resultatet av pågående utredning om ungdomsvårdsskolorna.

Statens organisationsnämnd anser det önskvärt att skolformerna inom ungdomsvårdsskoleorganisationen nära ansluter sig till det allmänna skolväsendets. Det synes emellertid tveksamt, huruvida den föreslagna tidpunkten är lämplig för anordnande av enhetsskoleundervisning inom organisationen.

Nämnden finner den föreslagna personaluppsättningen vid den planerade ungdomsvårdsskolan på Visingsö väl avpassad. Vidare synes den beräknade personalökningen vid Eknäs motsvara utökningen av platsantalet och klientelförändringen vid skolan. Med hänsyn till klienteletts art vid den nya specialavdelningen vid Långanäs synes det lämpligt att, såsom socialstyrelsen föreslagit, en översköterska i stället för en yrkesmästare ingår i personaluppsättningen.

Med anledning av socialstyrelsens förslag om en assistenttjänst vid Råby erinrar organisationsnämnden, att vid denna skola elevantalet per assistent är högre och vårdstandarden följaktligen lägre än vid andra motsvarande skolor inom organisationen. Skulle Råby tillföras ytterligare en assistenttjänst blir förhållandet omvänt. Om Råby kan rekryteras med elever, som kan förutses kräva mindre insats av assistentarbete än genomsnittligt, bör personalökning kunna undvikas utan men för vårdstandarden.

Vad angår personalbehovet på specialavdelningarna framhåller organisationsnämnden, att om alltid två befattningshavare skall kunna vara i tjänst samtidigt under dagtid krävs tre vårdare per avdelning. Huruvida klientelförsämringen är sådan att dubblerad tjänst behövs under all dagtid undandrar sig nämndens bedömande.

Därest tillsyn skall kunna anordnas dygnet runt vid sidoavdelningen Baggå torde det vara erforderligt att utöka personalen med en befattningshavare.

Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Omkostnader

	Anslag	Nettoutgift
1956/57	3 590 500	3 978 525
1957/58 (statsliggaren s. 327)	3 683 500	

Yrkanden

Socialstyrelsen har (skr. 31/8 1957) anfört, att styrelsen vid sin beräkning av anslagsbehovet utgått ifrån att det totala platsantalet vid skolorna under nästa budgetår kommer att utgöra 843, vilket innebär en ökning med ca 12

procent jämfört med budgetåret 1956/57. Styrelsen hemställer, att anslaget höjes med 473 700 kronor.

1. Reseersättningar	16 000
2. Bränsle, lyse och vatten	209 200
3. Övriga expenser	10 000
4. Inventarier m. m.	50 000
5. Tvätt och renhållning	11 000
6. Utspisning	48 000
7. Beklädnad	11 000
8. Hälso- och sjukvård	37 000
9. Undervisning, lek och idrott	11 000
10. Elevbelöningar	50 000
11. Eftervård och utackordering	12 000
12. Skyddskläder åt befattningshavare	8 500
	+ 473 700

Motivering

1. *Reseersättningar*. Utgift 1955/56 102 500, 1956/57 115 110; anslag 1957/58 112 600. — Medelsbehovet ökar på grund av utvidgningen av anstaltsorganisationen och det ökade elevantalet.

2. *Bränsle, etc.* Utgift 1955/56 825 869, 1956/57 953 658; anslag 1957/58 815 000.

3. *Övriga expenser*. Utgift 1955/56 82 600, 1956/57 95 100; anslag 1957/58 119 600. — För att det administrativa arbetet vid skolorna skall kunna effektiviseras till förmån för vård- och fostringsarbetet bland eleverna behövs en upprustning med kontorsinventarier för 20 000 kronor. För nästa budgetår bör 5 000 kronor beräknas för ändamålet. Vidare bör posten höjas med 5 000 kronor med hänsyn till den utökade anstaltsorganisationen.

4. *Inventarier*. Utgift 1955/56 125 000, 1956/57 125 000; anslag 1957/58 155 000. — Enligt en av socialstyrelsen år 1954 verkställd undersökning fanns behov av upprustning och anskaffning av inventarier för 182 000 kronor under förevarande anslagspost (V ht 1955 s. 107). 1955 beviljades 20 000 kronor för ändamålet; anslagsposten bör nu räknas upp med ytterligare 50 000 kronor.

5. *Tvätt och renhållning*. Utgift 1955/56 71 454, 1956/57 76 898; anslag 1957/58 75 000. — Med hänsyn till den utökade anstaltsorganisationen bör posten räknas upp med 11 000 kronor.

6. *Utspisning*. Utgift 1955/56 833 499, 1956/57 869 221; anslag 1957/58 925 000. — Medelsbehovet ökar med 48 000 kronor på grund av det ökade elevantalet.

7. *Beklädnad*. Utgift 1955/56 453 711, 1956/57 468 907; anslag 1957/58 514 000. — Posten bör höjas med 11 000 kronor med hänsyn till ökad elevbeläggning och elevomsättning.

8. *Hälso- och sjukvård*. Utgift 1955/56 122 423, 1956/57 144 597; anslag 1957/58 125 000. — Ungdomsvårdsskolornas elever är undantagna från det s. k. utomlänsavtalet. På grund härav utgör dagskostnaden för sjukhusvård av elever, som är utomlänspatienter, 35—50 kronor mot eljest 3 kronor per dag. Centrala förhandlingar bör upptas i avsikt att få utomlänsavtalet tillämpligt på ungdomsvårdsskolornas elever. Med hänsyn till det ökade elevantalet ökar medelsbehovet med 37 000 kronor. Om utomlänsavtalet får tillämpas behöver posten räknas upp med endast 7 000 kronor.

9. *Undervisning, lek och idrott*. Utgift 1955/56 100 706, 1956/57 103 355; anslag 1957/58 110 000. — Medelsbehovet ökar med 6 000 kronor på grund av det ökade platsantalet. I samband med införandet av enhetsskola vid Vemyra måste skolmateriel till en beräknad kostnad av 5 000 kronor nyanaffas. Anslagsposten bör räknas upp med tillhoppa 11 000 kronor.

10. *Elevbelöning*. Utgift 1955/56 180 277, 1956/57 201 576; anslag 1957/58 174 200. — Utökningen av organisationen motiverar en uppräknings med 50 000 kronor.

11. *Eftervård och utackordering*. Utgift 1955/56 336 970, 1956/57 398 577; anslag 1957/58 435 000. — Antalet villkorligt utskrivna och utackorderade elever beräknas öka. Anslagsposten bör därför höjas med 12 000 kronor.

12. Motsvarande förslag gjordes senast inför innevarande budgetår (V ht 1957 s. 138).

Yttrande

Statskontoret har inte någon erinran mot beräkningen av utgifterna under anslagsposten till reseersättningar samt posterna till tvätt och renhållning, utspisning, beklädnad, elevbelöning och diverse.

Med hänsyn till att priset på kol- och koksbränslen sjunkit ifrågasättes, om inte höjningen av delposten till bränsle, lyse och vatten bör begränsas till 185 000 kronor.

Vad angår posten till övriga expenser erinrar statskontoret om att posten för innevarande budgetår uppräknats med 32 000 kronor, varav 25 000 kronor på grund av viss omfördelning av telefonkostnaderna. Den ändrade redovisningen har i stort sett genomförts redan under budgetåret 1956/57. Vid sådant förhållande kan ämbetsverket med hänsyn till belastningen inte tillstyrka någon ytterligare förstärkning av anslagsposten.

Anslagsposten till inventarier har för innevarande budgetår uppräknats med 30 000 kronor för anskaffning av utrustning till vissa nya anläggningar.

Nämnda belopp bör bibehållas under nästa budgetår för tillgodoseende av inventariebehovet vid tillkommande nya avdelningar. Anslagsposten bör därför upptagas med oförändrat belopp, 155 000 kronor.

Statskontoret har inte något att erinra mot den föreslagna uppräkningsposten till hälso- och sjukvård. Ämbetsverket vill i likhet med socialstyrelsen framhålla angelägenheten av att centrala förhandlingar nu upptages i syfte att få utomlänsavtalet tillämpligt även för ungdomsvårdsskolornas elever.

Med hänsyn till medelsåtgången bör posten till undervisning, lek och idrott bestämmas till oförändrat belopp. Posten till eftervård och utackordering har för innevarande budgetår höjts med 60 000 kronor. Statskontoret framhåller, att kommittén för ungdomsvårdsskolorna enligt sina direktiv har att undersöka, huruvida behov föreligger av ytterligare utökning av resurserna för vård utom skolorna. I avvaktan på resultatet av denna undersökning bör posten nu inte ytterligare uppräknas.

Förslaget om medelsanvisning till skyddskläder åt befattningshavare bör enligt statskontorets mening ej vinna beaktande.

Statskontoret föreslår slutligen, att anslagsposten till sjukvård m. m. åt befattningshavare (utgift 1955/56 12 548, 1956/57 9 935; anslag 1957/58 17 500) med hänsyn till belastningen sänkes till 13 000 kronor.

Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården : Engångsanskaffning av inventarier m. m.

Under denna rubrik har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 45 000 kronor.

Socialstyrelsen har (skr. 2/10 1957) hemställt om anvisande av 96 200 kronor för anskaffning av inventarieutrustning m. m. enligt följande fördelning till skolor, beträffande vilka socialstyrelsen begärt anslag för om- eller tillbyggnadsarbeten.

Eknäs	30 000
Johannisberg	30 000
Vemyra	15 400
Gudmundsgården	10 400
Östra Spång	10 400
Summa kronor	96 200

Utbildning av personal vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården

Till ifrågavarande ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 41 000 kronor, vilket avsetts för anordnande av en kurs för 30 assistenter, folkskollärare och yrkeslärare samt en kurs för

40 befattningshavare tillhörande vård- och tillsynspersonalen. Vardera kursen avses pågå tre veckor.

Socialstyrelsen har (skr. 31/8 1957) hemställt om anvisande av 41 000 kronor till dels en kurs för personal, som inte tidigare bevistat någon av styrelsen anordnad kurs, dels en fortbildningskurs för sådan personal, som tidigare med godkända vitsord genomgått en allmän kurs. Vardera kursen bör omfatta tre veckor.

Härjämte föreslår styrelsen, att 10 000 kronor anvisas till bestridande av kostnader för intern utbildning av personalen vid vissa skolor samt 4 800 kronor till en internatkurs för skolornas företagsnämnder.

Statskontoret vill inte motsätta sig att 41 000 kronor anvisas för att personalutbildningen under budgetåret 1958/59 skall kunna fortgå i samma omfattning som medgivits för innevarande budgetår. *Socialstyrelsens* framställning i övrigt bör lämnas utan åtgärd.

Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m.

Under denna rubrik har fr. o. m. budgetåret 1946/47 anvisats reservationsanslag på tillhoppa 271 500 kronor, varav för inrättande av inackorderingshem 232 000 kronor, för förnyelse av inventarier till vissa inackorderingshem 18 000 kronor och för bidrag till I.O.G.T. 21 500 kronor. — Reservationen den 30 juni 1957 uppgick till 68 686 kronor.

Inackorderingshemmen drives av I.O.G.T. Staten betalar första årets hyra och bestrider kostnaderna för inventarier med för varje hem högst 13 000 kronor. Fr. o. m. andra året må av statsmedel utbetalas underskottsersättningar med högst årshyrans belopp (se nästföljande punkt).

Socialstyrelsen har (skr. 31/8 1957) erinrat om, att behovet av eftervårdsanordningar för ungdomsvårdsskoleklientelet f. n. utredes av kommittén för ungdomsvårdsskolorna. Styrelsen framlägger därför inte nu några förslag om utvidgning eller väsentlig förändring av inackorderingshemsverksamheten.

Till två inackorderingshem, för vilka den första sjuåriga avtalstiden löper ut under budgetåret 1958/59, bör i enlighet med beslut vid 1956 års riksdag bidrag utgå till förnyelse av inventariebeståndet med 3 000 kronor per hem. Vidare föreslås, att I.O.G.T. erhåller 2 000 kronor för sin verksamhet till förmån för inackorderingshemmen. — Anslaget bör enligt styrelsens förslag alltså uppföras med 8 000 kronor.

Statskontoret har inte funnit anledning till erinran mot *socialstyrelsens* beräkning av medelsbehovet.

Ersättning till inackorderingshem för driftförluster m. m.

Inackorderingshemmen erhåller fr. o. m. andra året ersättning av staten för uppkomna driftförluster, dock högst med ett belopp som motsvarar års-

hyran. Fr. o. m. budgetåret 1956/57 utgår därjämte till husmoder vid inackorderingshem kontant ersättning med 1 000 kronor för år utöver utgående naturaförmåner. Till nämnda ändamål har för innevarande budgetår anvisats ett reservationsanslag av 80 000 kronor. — Reservationen den 30 juni 1957 uppgick till 41 373 kronor.

Socialstyrelsen har (skr. 31/8 1957) anfört, att åtta hem beräknas vara i verksamhet under nästa budgetår. Årshyran uppskattas till i genomsnitt 9 000 kronor per hem. Kostnaderna för underskottsersättningar beräknas därför till 72 000 kronor för budgetår.

Styrelsen upprepar sitt i anslagsäskandena för innevarande budgetår framförda förslag att den kontanta ersättningen till husmödrarna vid inackorderingshemmen höjes från 1 000 till 2 000 kronor om året, vilket innebär att medelsbehovet för sådana ersättningar skulle bli 16 000 kronor.

Av den å anslaget förefintliga reservationen beräknas 20 000 kronor komma att återstå vid utgången av innevarande budgetår. Anslagsbehovet skulle alltså uppgå till (72 000 + 16 000 — 20 000) 68 000 kronor.

Statskontoret kan inte tillstyrka socialstyrelsens förnyade framställning om höjning av ersättningen till husmödrarna vid inackorderingshemmen. Ämbetsverket beräknar i anslutning härtill medelsbehovet till 60 000 kronor.

Vissa byggnadsarbeten vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården

För innevarande budgetår har under denna rubrik på kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond anvisats ett investeringsanslag av 1 180 000 kronor.

Yrkanden

Socialstyrelsen har (skr. 4/5 och 2/10 1957) anmält ett behov av 3 862 000 kronor för nästa budgetår.

1. Nya verkstadslokaler m. m. samt ombyggnad av tvättstuga vid Eknäs	515 000
2. Inköp av fritidsstuga vid Fagared	15 000
3. Staket kring specialavdelningen vid Forsane	17 000
4. Mekanisk verkstad vid Johannisberg	180 000
5. Utskrivningsavdelning jämte nya expeditionslokaler samt bostadshus vid Vemyra	405 000
6. Utskrivningsavdelning vid Gudmundsgården	240 000
7. Utskrivningsavdelning vid Östra Spång	235 000
8. Vissa förbättringsarbeten vid Ryagården m. m.	61 000
9. Nya personalbostäder	1 817 000
10. Omläggning av vatten- och avloppssystemet vid Långanäs m. m.	350 000
11. Färdigställande av bostadshus vid Lövsta och Fagared	27 000
	<hr/>
	3 862 000

Beträffande yrkandena under punkterna 1—10 har samråd ägt rum med byggnadsstyrelsen och kommittén för ungdomsvårdsskolorna.

Motivering

1. I enlighet med tidigare godkänd plan bör återstående lokaler i huvudbyggnaden vid Eknäs successivt utrymmas och ersättas med nya lokaler. Följande lokalbehov bör tillgodoses genom nybyggnad: lektionssal för teoretisk undervisning, gymnastiksal, lokaler för tvättinrättning samt arbets-salar för vävning och arbetsterapi.

2. Motsvarande förslag gjordes senast inför innevarande budgetår (prop. 1957:1, bilaga 26, s. 3).

3. Motsvarande förslag framställdes senast inför innevarande budgetår (prop. 1957:1, bilaga 26, s. 3). Staket behöver uppföras kring avdelningen för att hindra rymningar.

4. Ett likalydande förslag lades fram senast inför innevarande budgetår (prop. 1957:1, bilaga 26, s. 3). Den barack, i vilken den mekaniska verkstaden vid skolan nu är inrymd, är trång, otidsenlig och hårt sliten. Den är dessutom kall och dragig. Golvet och fundamenten för maskinerna är vidare i ett sådant skick att maskinerna inte kan arbeta med erforderlig precision. Härigenom blir yrkesutbildningen vid skolan lidande.

5. I samband med sina anslagsäskanden under driftbudgeten för nästa budgetår har styrelsen föreslagit att försöksverksamhet med enhetsskola anordnas vid Vemyra. De nuvarande lokalerna vid skolhemmet är dimensionerade för ett yngre och mera lättskött klientel än det som nu vårdas på skolan. Ytterligare förskjutning mot högre åldersgrupper kan väntas. Genom nybyggnad av en utskrivningsavdelning bör därför skapas möjligheter för uppdelning av eleverna i mindre grupper. I samband härmed bör ytterligare kontorslokaler anordnas. Behovet av personalbostäder ökas genom tillkomsten av en utskrivningsavdelning och försöksverksamheten med enhetsskola.

6—7. Förslag om utskrivningsavdelningar vid Gudmundsgårdens och Östra Spångs skolhem framlades år 1954 av ungdomsvårdsskoleutredningen. Behovet av utskrivningsavdelningar av samma typ som finns vid yrkes-skolorna har ytterligare ökat sedan utredningens förslag avlämnades. På grund av åldersförskjutningarna och svårigheterna att överflytta det äldre skolhemsklientelet till yrkesskolorna vårdas f. n. elever över skolpliktig ålder vid Gudmundsgården och Östra Spång. Möjligheterna till differentiering och uppdelning av klientelet i mindre grupper bör ökas. Utskrivningsavdelningarna avses i första hand för äldre elever som erhållit anställning, genomgår yrkesutbildning i orten eller som fortsätter sin skolgång utanför skolhemmet.

8. Vid Ryagården saknas tillfredsställande möjligheter att förvara produkter från skolans jordbruk och andra matvaror. En kylanläggning bör därför anordnas i huvudköket. Vidare bör ett WC för personalen inredas i elevföreläggningen Björkhaga. Dessutom bör badrum inredas i elevföreläggningen Gammelgården. Kostnaderna för de ifrågavarande anordningarna beräknas till 31 000 kronor.

Efter tillkomsten av den nya specialavdelningen kommer vattentillgången vid skolan att vara otillräcklig. Ytterligare en borrbrunn behöver därför anordnas. Kostnaderna härför beräknas till 30 000 kronor.

9. Behovet av personalbostäder uppgår f. n. till 40 familjebostäder och lika många bostäder för ogift personal. Under nästa budgetår bör bostadslägenheter uppföras i följande omfattning.

Skola	Befattningshavare	Storlek	Kostnad
Lövsta	Bitr. läkare eller psykolog,	1 × 90	340 000
	assistent och folkskollärare	2 × 90	
Långanäs	assistent	1 × 90	100 000
	två vårdare	2 × 65	140 000
	yttre arbeten för ovanstående		65 000
Forsane	två vårdare	2 × 65	155 000
Sundbo	» »	2 × 65	210 000
Bistagården	rektor	1 × 90	72 000
	assistent och yrkeslärare	2 × 65	115 000
	två vårdare	2 × 65	140 000
	yttre arbeten för ovanstående		80 000
Morängen	två yrkeslärare	2 × 65	165 000
Broby	yrkeslärare och hantverkare	2 × 65	150 000
Johannisberg	en vårdare	1 × 65	85 000
Summa kronor			1 817 000

10. Efter besiktning av anläggningen för vatten och avlopp vid Långanäs har bl. a. framhållits, att de nuvarande vattenbrunnarna är otillräckliga och att sjövattnet i viss utsträckning måste användas trots att det är olämpligt på grund av föroreningar. Med nuvarande anordningar blir avloppsvattnet från skolan inte tillräckligt renat, varför vattnet i den i närheten av skolan belägna sjön, till vilken avloppsvattnet ledes, i hög grad förorenas. Det är därför nödvändigt att lägga om de yttre avloppsledningarna samt

anordna en ny borrhunn och en reningsanläggning för höggradig rening av avloppsvattnet.

11. För uppförande av vissa bostadslägenheter vid Fagared, Hornö, Morängen och Lövsta har vid 1956 års riksdag anvisats 294 500 kronor under reservationsanslaget till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m. Sedan byggnadsarbetena vid Hornö och Morängen färdigställda återstår av de anvisade medlen 142 000 kronor. Kostnaderna för de ifrågavarande bostadshusen vid Fagared och Lövsta beräknas av styrelsen till 169 000 kronor. Ytterligare 27 000 kronor bör därför anvisas för ändamålet. I samband härmed har styrelsen anmält, att å det nämnda reservationsanslaget har vid utförandet av vissa andra byggnadsföretag uppkommit besparingar med tillsammans 15 042 kronor, varjämte 927 kronor av anslaget ännu inte anvisats till visst byggnadsföretag. Nämnda belopp — tillhoppa 15 970 kronor — synes kunna utnyttjas för det här ifrågavarande ändamålet.

Yttranden

Statskontoret, som utgår ifrån att i nuvarande läge någon ökad medelsanvisning under anslaget inte kan ifrågakomma, anser det svårt att göra någon angelägenhetsgradering mellan de olika byggnadsprojekten.

I anslutning till förslaget att bygga ytterligare personalbostäder uttalar statskontoret, att de begränsade resurser, som kan ställas till förfogande för byggnadsverksamhet vid skolorna, främst bör disponeras för åtgärder som ökar tillgången på elevplatser. Ämbetsverket erinrar i detta sammanhang även om att statsmakterna vid sitt ställningstagande år 1956 (prop. 1956:116 s. 75) till de principiella riktlinjerna för tjänstebostadssystemet utgått från att bostadsförsörjningen i främsta rummet är att anse som en kommunal angelägenhet. Anordnandet av uthyrningsbostäder genom statens försorg kunde därför starkt begränsas.

Byggnadsstyrelsen tillstyrker socialstyrelsens framställning om anvisande av ytterligare medel till personalbostadshus vid Fagared och Lövsta.

Departementschefen

Platssituationen vid skolorna m. m.

Efterfrågan på platser inom ungdomsvårdsskoleorganisationen har genomgått betydande förändringar under det senaste decenniet. Under åren 1949—1954 gick antalet elever vid skolorna ned från ca 850 till omkring 600. Denna kraftiga minskning av elevantalet torde bl. a. kunna förklaras av att samhällets resurser att ge lämplig vård i andra former än på anstalt efterhand ökats med påföljd att anstaltsvård behövt tillgripas i allt mindre

utsträckning. Det ligger i sakens natur att det var de lindrigaste fallen som under denna utveckling försvann från ungdomsvårdsskolorna.

Fr. o. m. år 1955 började efterfrågan på platser vid skolorna att öka. Denna ökning har härefter fortgått i alltmer stegrat tempo. Till belysning härav kan nämnas, att summan av antalet på skolorna intagna elever jämte exspektanter — personer beträffande vilka beslut om intagning på ungdomsvårdsskola föreligger men vilka ännu ej intagits — utgjorde 676 den 1 januari 1955, 729 den 1 januari 1956, 831 den 1 januari 1957, 920 den 1 januari 1958 och 942 den 1 februari 1958. Såsom jag utvecklar närmare i det följande utgör summan av antalet elever och exspektanter inte något exakt mått på platsbehovet, men de anförda siffrorna torde ge en bild av hur snabb utvecklingen har varit. Antalet vid skolorna — skolhemmen för elever i skolåldern, yrkesskolorna för äldre ungdomar samt hemskolan Bistagården för väntande mödrar och mödrar med barn — tillgängliga vårdplatser utgör f. n. 786.

Den stegrade efterfrågan på platser vid skolorna torde till en del kunna förklaras med att antalet ungdomar i de aktuella åldersgrupperna ökat under senare år. Emellertid torde också en ökad brotts- och asocialitetsfrekvens hos ungdomen ha medverkat till utvecklingen. Särskilt gäller detta vissa tillgreppsbrott, av vilka de under senare år ökande bilstölderna tilldragit sig allt större uppmärksamhet. Av väsentlig betydelse är också ikraftträdandet den 1 juli 1954 av 1952 års lagstiftning om påföljd för brott av underårig. Enligt denna lagstiftning må den som ej fyllt 18 år inte dömas till fängelse, straffarbete eller förvaring om ej särskilda skäl föreligger. Normalt skall den som begått brott och som är under 18 år behandlas inom socialvården och inte inom fängvården. På grund härav har hela ökningen av antalet mycket svårbehandlade ungdomar i denna ålder tillförts ungdomsvårdsskolorna.

Utvecklingen har alltså under de senaste åren inneburit både en ökning av efterfrågan på platser vid skolorna och en ökning av elevernas svårhetsgrad. Skolornas resurser har samtidigt förbättrats genom olika åtgärder, såsom nybyggnad av specialavdelningar, modernisering av äldre byggnader, ökning av personalen och ökning av möjligheterna till utackordering i familjevård. Förbättringen av resurserna har emellertid inte hållit jämna steg med ökningen av behovet.

Av de anförda siffrorna framgår, att platsbrist föreligger inom skolorganisationen och att bristen tenderar att öka. Uttryckt såsom skillnaden mellan å ena sidan antalet intagna elever och antalet exspektanter samt å andra sidan det sammanlagda antalet platser på skolorna uppgick bristen den 1 februari i år för organisationen i dess helhet till 156 platser. Underskottet på platser är koncentrerat till specialskolorna för psykiskt abnorma vid Lövsta (skolhem och yrkesskola för pojkar) och Ryagården (yrkesskola för flickor) samt till yrkesskolorna i övrigt, medan

ett visst platsöverskott finns vid skolhemmen och hemskolan. Med utgångspunkt från de av socialstyrelsen uppgivna siffrorna på antalet intagna jämte exspektanter den 1 februari i år skulle det totala platsunderskottet vid Lövsta och yrkesskolorna kunna uppskattas till 192, varav 28 vid Lövsta, 101 vid yrkesskolorna för pojkar och 63 vid yrkesskolorna för flickor. Å andra sidan fanns vid skolhemmen för pojkar 33, vid skolhemmet för flickor 1 samt vid hemskolan 2 outnyttjade platser. Jag vill emellertid framhålla, att det ifrågavarande siffermaterialet måste bedömas med försiktighet. En viss reduktion av den på detta sätt framräknade platsbristen är sålunda motiverad med hänsyn till att bland exspektanterna — såsom kommittén för ungdomsvårdsskolorna framhållit — inräknas en del personer som redan är intagna på ungdomsvårdsskola men som skall överflyttas till annan skola inom organisationen. Vidare brukar erfarenhetsmässigt för en del av exspektanterna intagning på ungdomsvårdsskola inte bli aktuell på grund av att vård i annan form kan ordnas eller av andra orsaker. Av angivna skäl torde det vara befogat att reducera den anförda siffran på det totala platsunderskottet med omkring 50.

Sedan vissa av riksdagen redan beslutade förstärkningar av organisationen genomförts beräknas ytterligare 49 vårdplatser tillkomma, varav 18 vid yrkesskolorna för pojkar, 7 vid skolhemmen för pojkar, 16 vid yrkesskolorna för flickor samt 8 vid ett hospits för pojkar.

Även härefter kommer brist på omkring 100 platser att kvarstå vid Lövsta och yrkesskolorna. Det finns enligt min mening all anledning anta, att denna platsbrist kommer att tillta om inte åtgärder vidtas för att så snabbt som möjligt bygga ut organisationens kapacitet. Härför talar bl. a., att antalet ungdomar i de åldersgrupper, från vilka ungdomsvårdsskolorna hämtar sina elever, kommer att avsevärt öka åtminstone fram till mitten av 1960-talet. Det möter emellertid stora svårigheter att med någon grad av säkerhet bedöma utvecklingen under de närmaste åren. Även om man skulle utgå ifrån att vanarts- och brottsfrekvensen bland ungdomen blir oförändrad synes det realistiskt att med hänsyn till befolkningsutvecklingen räkna med att efterfrågan på vårdplatser inom ungdomsvårdsskolorna under de närmaste åren kommer att öka i inte obetydlig omfattning. I likhet med kommittén för ungdomsvårdsskolorna finner jag det därför angeläget, att skolornas resurser snabbt förstärkes så att i första hand den akuta platsbristen kan avvecklas.

I detta sammanhang vill jag erinra om att sedan början av år 1957 inom justitiedepartementet pågått konferenser för samordning av åtgärder mot ungdomsbrottsligheten. Vid konferenserna har frågan om platsbristen vid ungdomsvårdsskolorna uppmärksamats. Statsrådet Kjellin och de deltagande riksdagsledamöterna har sålunda i skrivelse till Kungl. Maj:t den 27 februari 1958 bl. a. uttalat, att en omedelbar upprustning av ungdomsvårdsskolorna — jämsides med en förstärkning av polisens effektivitet —

är den viktigaste åtgärd som i dagens läge kan vidtagas för att med verkan på kort sikt bekämpa ungdomsbrottsligheten.

Jag torde nu få övergå till att närmare behandla de av kommittén framlagda förslagen.

Förslag till utbyggnad av organisationen

Vad först beträffar förslaget om anordnande av en ungdomsvårdsskola för pojkar på *Visingsö* med plats för 24 elever och inköp av en fastighet på ön för ändamålet har kommittén uttalat en viss tveksamhet med hänsyn till fastighetens läge. Vidare har byggnadsstyrelsen uttalat, att fastigheten även efter de föreslagna reparations- och omändringsarbetena i fråga om standard och ändamålsenlighet inte blir jämförbar med en nybyggnad. Fastän jag i viss utsträckning måste dela de sålunda anförda synpunkterna anser jag mig dock med hänsyn till rådande läge på vårdområdet böra förorda, att fastigheten inköpes och att en ungdomsvårdsskola för pojkar anordnas på densamma.

Kommittén har föreslagit, att skolan skall avses för välbegåvat normal-klientel. Detta torde innebära, att till skolan skulle hänvisas elever av samma slag som f. n. vårdas på *Fagared*. Då någon platsbrist hittills inte förelegat vid *Fagared* bör anordnandet av yrkesskolan på *Visingsö* kombineras med att ökade vårdresurser tillskapas inom organisationen för den elevkategori, för vilken platsbehovet är mest trängande, nämligen *Lövsta-klientelet*. Jag återkommer till denna fråga i det följande vid behandlingen av vissa förslag av kommittén i fråga om *Fagared*.

De av kommittén anförda skälen mot ett nedläggande av *Gräskärrens* yrkesskola finner jag bärande. Det synes uteslutet att i nuvarande läge avhända sig en för ungdomsvårdsskoleverksamhet i stort sett väl lämpad fastighet. Då det emellertid står klart att skolan i sitt nuvarande skick inte kan på ett tillfredsställande sätt fylla sin uppgift, främst på grund av de nuvarande förläggningslokalernas dåliga skick, måste den tillföras ökade resurser. Jag kan därför tillstyrka, att den nuvarande elevförläggningen ombygges och att tre nya elevhem jämte en specialavdelning uppföres på skolan i huvudsaklig överensstämmelse med kommitténs förslag. Antalet vårdplatser vid skolan kommer härigenom att öka till 46. Statskontoret har ifrågasatt, att elevhemmen skulle byggas med plats för femton elever i stället för tio som kommittén föreslagit. Med hänsyn till att skolan är avsedd för det yngsta yrkesskoleklientelet anser jag mig dock kunna tillstyrka den av kommittén föreslagna storleken på ifrågavarande elevhem. Kommittén har föreslagit, att uppförandet av de nya elevförläggningarna och ombyggnaden av den nuvarande förläggningsbyggnaden skall ske i fyra etapper. I syfte att snabbt få fram nya platser vid skolan bör enligt

min mening i en första etapp uppföras samtliga elevförläggningar medan ombyggnadsarbetena utföres i en eller flera senare etapper.

Fr. o. m. innevarande budgetår har medel anvisats till ökat antal besök av psykiater vid *Fagared*. Syftet har härvid varit att möjliggöra hänvisning av en del av de lindrigare Lövstafallen till skolan. Kommittén har nu fullföljt ifrågavarande tanke och föreslagit, att *Fagared* efter vissa ändringsarbeten samt förstärkning av personalen skall ta emot 15 elever av Lövstaklientelet. Mot detta förslag har invändningar gjorts vid remissbehandlingen. Främst har därvid åberopats, att olägenheter befaras uppkomma genom den klientelblandning, som skulle uppstå vid skolan. Vidare har bl. a. anförts, att närheten till Göteborg och beskaffenheten av den trakt där skolan ligger skulle göra skolan mindre lämplig för det föreslagna ändamålet. Jag har förståelse för de sålunda anförda betänkligheterna mot förslaget. Emellertid måste beaktas, att frågan om ökade vårdresurser för Lövstaklientelet är ytterst angelägen. I avvaktan på en lösning på längre sikt av detta problem är det enligt min mening ofrånkomligt att provisoriskt öka vårdresurserna för dessa elever. Av de nuvarande skolorna inom organisationen synes *Fagared* vara den lämpligaste för uppgiften att bereda en temporär avlastning av Lövstaskolan. Under senare tid har *Fagareds* skolan vanligen inte varit fullbelagd. Den har vidare nyligen tillförts en specialavdelning varjämte såsom nämnts medel anvisats för ett ökat antal besök av psykiater vid skolan. Genom tillkomsten av en yrkesskola på *Visingsö* och genom i det följande föreslagen omdisposition av *Hammargårdens* skolhem till yrkesskola ökas antalet vårdplatser för det klientel, som nu mottages på *Fagared*. Av anförda skäl anser jag mig böra biträda kommitténs förslag att till *Fagared* skall såsom ett provisorium efter hand hänvisas 15 elever av Lövstaklientelet.

Även mot omdispositionen av *Hammargårdens* skolhem till yrkesskola har framförts invändningar i vissa remissyttranden. Främst har härvid hänvisats till de olägenheter, som följer med skolans läge i närheten av Stockholm och barnbyn *Skå*. Vidare har påpekats, att det skulle vara olämpligt att med hänsyn till en blivande övergång till enhetsskola inom ungdomsvårdsskolorna minska antalet skolhemsplatser. Lokalernas beskaffenhet har därjämte anförts som argument. Såsom framgår av de i det föregående lämnade uppgifterna föreligger emellertid f. n. ett inte obetydligt platsöverskott inom skolhemssektorn. Det har därför legat nära till hands att försöka att på ett eller annat sätt tillfälligt utnyttja detta platsöverskott för vård av yrkesskoleelever, för vilka en avsevärd platsbrist föreligger. Det är enligt min mening nödvändigt att i rådande läge på vårdområdet maximalt utnyttja organisationens kapacitet. Av de nuvarande skolhemmen kan endast *Hammargården* med små ändringar utnyttjas för yrkesskoleändamål. Skolan har en längre tid varit lågt utnyttjad, tidvis har sålunda endast omkring tolv elever varit intagna. En ny förläggning

har för en tid sedan färdigställts som ersättning för en nedbrunnen förläggingsbyggnad. Trots olägenheterna anser jag mig böra förorda, att skolan fr. o. m. nästa budgetår tills vidare utnyttjas för yrkesskoleverksamhet.

Skolan är f. n. avsedd för 26 elever. Kommittén har med hänsyn till att elevernas svårhetsgrad ökas föreslagit, att platsantalet vid skolan efter omdispositionen minskas till 20. Häremot har jag intet att erinra.

I fråga om anordnandet av vårdverksamheten vid skolan efter omdispositionen kan jag i stort sett godtaga vad kommittén föreslagit. Jag förutsätter, att verksamheten närmare utformas av socialstyrelsen i samråd med arbetsmarknadsstyrelsen och kommittén.

Socialstyrelsen och Stockholms stads barnavårdsnämnd har i sina remissyttranden anfört, att en specialavdelning bör uppföras vid Hammargården. Barnavårdsnämnden har framhållit, att härigenom möjligheter skulle skapas att snabbt placera ungdomar för vilka häktning eljest ifrågasättes. Nämnden har vidare påpekat, att en betydande del av det svårt belastade klientel som väntar på plats på ungdomsvårdsskola kommer från Stockholm. För egen del vill jag i denna fråga anföra, att det är en påtaglig brist i organisationen, att det inte finns en sluten vårdavdelning inom någorlunda bekvämt avstånd från Stockholm. Ungdomskriminaliteten är i stor utsträckning ett storstadsproblem och avsaknaden av effektiva vårdmöjligheter i huvudstadens närhet har ofta fått till följd att ungdomar, som begått brott och som bort omhändertagas inom socialvården, i stället måst häktas och intagas på fångvårdsanstalt. I andra fall har dylika ungdomar fortsatt sin brottslighet på grund av att de inte kunnat tas om hand på ett effektivt sätt. Tillkomsten av en specialavdelning vid Hammargården skulle sannolikt minska de nämnda olägenheterna och vara ett värdefullt hjälpmedel i bekämpandet av ungdomskriminaliteten i Stockholm. Jag är därför positivt inställd till att en dylik avdelning anordnas i anslutning till Hammargården. Något utformat förslag föreligger emellertid inte. Byggnadsstyrelsen har under hand uppskattningsvis angivit kostnaden för en specialavdelning med åtta platser till ca 500 000 kronor. Denna kostnad, vilken inte innefattar personalbostäder, inger betänkligheter. Det bör vara möjligt att tillgodose behovet till en lägre kostnad per vårdplats. Då behovet av en sluten avdelning i Stockholmstrakten måste betraktas som trängande, anser jag dock, att frågan bör underställas riksdagen redan i förevarande sammanhang. Vid beräkningen i det följande av anslaget till byggnadsarbeten vid ungdomsvårdsskolorna räknar jag därför in ett belopp av 150 000 kronor för påbörjande av en specialavdelning i anslutning till Hammargården. Avdelningen skall i första hand avses för ungdom från Stockholm eller dess omgivningar som på grund av brott omhändertagits för skyddsuffostran och i avvaktan på annan placering eller för utredning bör vistas i stadens närhet.

Med hänsyn till det stora behovet av platser på yrkesskolor för flickor an-

ser jag mig böra tillstyrka förslaget att på tre år förhyra egendomen *Håkans-torp* och där anordna en skolavdelning med plats för 14 elever.

Kommitténs förslag att anordna en utskrivningsavdelning vid *Gudmunds-gården* genom att för ändamålet förhyra en lokal härför utom skolans område är jag — med hänsyn till vad bl. a. skolans styrelse anfört — inte beredd tillstyrka. Ej heller kan jag f. n. förorda, att en särskild byggnad för ändamålet uppföres. Jag kommer i det följande att föreslå en avsevärd uppräkning av de medel, som är avsedda för utackordering av ungdomsvårdsskoleelever. Om verksamheten härmed utvidgas bör antalet elever på skolhemmen kunna ytterligare minskas, varför vårdresurserna för skolhems-eleverna i stort sett torde bli tillräckliga tills vidare även efter en omdisposition av *Hammargården* till yrkesskola.

Förslaget att som en försöksverksamhet placera ett antal elever vid ungdomsvårdsskolorna i *skogligt arbete* under kvalificerad ledning finner jag i likhet med flertalet remissmyndigheter väl värt att pröva. Även om man, såsom överstyrelsen för yrkesutbildning framhåller, måste räkna med att eleverna efter avslutat sådant arbete i många fall inte kommer att kvarstanna på landsbygden, kan skogsarbetet dock vara av ett visst terapeutiskt värde, vilket bestyrkes av de erfarenheter som Stockholms stads barnvårdsnämnd haft av liknande verksamhet för eleverna vid barnbyn Skå. Då vidare på detta sätt ett antal vårdplatser snabbt kan tillskapas tillstyrker jag kommitténs förslag om anvisande av medel till anordnande och drift av provisoriska förläggningar.

Något *särskilt anslag till förvärv av fastighet för ungdomsvårdsskoleändamål* anser jag mig inte böra tillstyrka. Vid behandlingen i det följande av investeringsanslaget till byggnadsarbeten vid skolorna föreslår jag emellertid att Kungl. Maj:t skall äga viss befogenhet att vid behov disponera om medel i syfte att kunna förvärva lämplig fastighet för detta ändamål.

Kommittén har vidare föreslagit flera åtgärder för att göra *elevbehandlingen* mer effektiv och förbättra resurserna för *eftervård* och *utackordering* av elever. Kommittén räknar med att härigenom vårdtiderna vid skolorna skall kunna förkortas och antalet återtagningar av villkorligt utskrivna elever, som f. n. är påfallande stort, minskas. Genom att öka antalet elever i familjevård skulle vidare ett antal platser kunna frigöras vid skolorna.

I likhet med kommittén anser jag det betydelsefullt, att ökade resurser ställs till förfogande för de nämnda ändamålen. Vad angår vårdtiderna vid skolorna vill jag erinra om att i några remissyttranden uttalats tveksamhet om lämpligheten av att ytterligare förkorta dessa. Enligt min mening torde möjligheterna att förkorta vårdtiderna genom de av kommittén föreslagna åtgärderna få bedömas med försiktighet. Härför talar främst den av kommittén påvisade stora frekvensen av återtagningar till skolorna av villkorligt utskrivna elever. Resurserna synes därför främst böra sättas in på åtgärder som kan nedbringa antalet återtagningar. Till det angivna syftet

kan en effektivare elevbehandling vid skolorna liksom ökade eftervårdsresurser medverka.

Jag anser mig därför böra tillstyrka kommitténs förslag om en viss förstärkning av personalorganisationen. Vidare tillstyrker jag den föreslagna uppräkningsposten till eftervård och utackordering i syfte att bl. a. söka placera ytterligare 30—40 elever i familjevård.

Jag återkommer med preciserade förslag rörande dessa frågor vid min behandling i det följande av medelsbehovet för ungdomsvårdsskoleorganisationen under nästa budgetår.

Frågan om den av kommittén föreslagna ändringen av bestämmelserna i ungdomsvårdsskolestadgan i fråga om *villkorlig utskrivning* av i skolhem intagen elev torde böra anstå till en mera allmän översyn av stadgan.

Vad kommittén och arbetsmarknadsstyrelsen anfört rörande behandlingen av *arbetslösa* elever föranleder inte någon erinran från min sida.

Om de av mig i det föregående förordade åtgärderna genomföres, kommer ungdomsvårdsskolorna att direkt tillföras ytterligare minst 67 platser utöver de 49 platser, som beräknas tillkomma genom redan beslutade åtgärder. Genom omdisposition av Hammargården minskar platsantalet vid skolhemmen för pojkar med 26 samtidigt som 20 platser tillföres yrkes-skolorna för pojkar. Det totala platsantalet vid skolorna skulle sålunda stiga till 896. Härtill kommer de ökade placeringsmöjligheter, som kan vinnas genom anordnandet av provisoriska förläggningar och ökad utackorderingsverksamhet.

Utöver nu redovisade förslag till platsökning torde ytterligare åtta platser kunna vinnas genom anordnande av en specialavdelning vid Råby yrkes-skola. Denna skola är avsedd för elever över skolpliktig ålder som i begåvningshänseende är något efterblivna. Specialavdelning saknas f. n. vid skolan. De elever som behöver vård på slutet avdelning måste därför hänvisas till specialavdelningen på Margretelund, vilken skola är avsedd för samma klientel som Råby. Väntetiderna till denna avdelning är f. n. omkring fyra månader. På grund av angivna förhållanden är det behövt att öka vårdresurserna vid skolan med en specialavdelning. Enligt vad jag inhämtat är ägaren av skolfastigheten, stiftelsen för Råby räddningsinstitut, villig att låta uppföra en dylik avdelning vid skolan och mot en skälig höjning av arrendeavgiften upplåta avdelningen till staten.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att godkänna den ändring av gällande arrendeavtal mellan staten och stiftelsen som föranledes av tillkomsten av den ifrågavarande avdelningen.

De av mig föreslagna byggnadsarbetena vid Visingsö, Gräskärr och Hammargården beräknas inte hinna bli färdigställda under nästa budgetår. Då dessutom vissa byggnadsarbeten, vartill 1957 års riksdag beviljat anslag, försenats, kommer sannolikt en avsevärd platsbrist att föreligga under budgetåret.

Med hänsyn till denna platsbrist är det givetvis angeläget att tillgängliga resurser utnyttjas i full utsträckning. Jag förutsätter, att alla möjliga åtgärder vidtas i detta syfte. Kommittén har inte ansett sig kunna f. n. föreslå åtgärder för att med befintliga utrymmen öka platsantalet vid skolorna. Ehuru jag har full förståelse för nackdelarna med att överbelägga skolorna, bör dock i rådande läge — såsom för övrigt f. n. sker vid några skolor — befintliga extra förlägningsutrymmen utnyttjas så långt detta är möjligt.

Jag övergår härefter till att beräkna medelsbehovet under de olika anslagen för nästa budgetår.

Avlöningar

I enlighet med vad chefen för civildepartementet anfört vid anmälan av årets statsverksproposition, för flera huvudtitlar gemensamma frågor, har riksdagen (SU 14; Rskr 14) medgivit, att 27 vårdartjänster i Ae 8 vid ungdomsvårdsskolorna uppflyttas till Ae 10 under benämningen förste vårdare. Erforderliga medel torde beräknas i anledning härav.

Frågan om hur enhetsskoleundervisningen skall organiseras vid ungdomsvårdsskolorna kommer att tas upp till behandling av kommittén för ungdomsvårdsskolorna. Med hänsyn härtill är jag inte f. n. beredd att ta ställning till socialstyrelsens förslag att anordna försöksverksamhet med enhetsskola vid Vemyra skolhem. Dock har jag ej något att erinra mot att differentierad undervisning och utbildning — i enlighet med vad skolöverstyrelsen förordat — anordnas vid skolan efter mönster av den nioåriga enhetsskolan. Ifrågavarande verksamhet bör ske inom ramen för skolans nuvarande personalresurser. Jag kan därför inte tillstyrka förslaget om inrättande av en arbetsledartjänst och uppflyttning i lönegrad av två folk-skollärartjänster vid skolan.

Jag tillstyrker, att för den nya elevavdelningen vid Eknäs inrättas en tjänst som översköterska i Ae 9 och två vårdartjänster i Ae 8. Vidare förordar jag, att ytterligare en assistenttjänst i Ae 17 tillföres skolan. Enligt vad jag inhämtat torde emellertid den nya avdelningen vid skolan inte bli färdigställd förrän omkring den 1 oktober 1958. På grund härav behöver medel för de nämnda tjänsterna inte beräknas för första kvartalet av nästa budgetår.

För den nya specialavdelningen vid Långanäs bör inrättas en tjänst som tillsynsman i Ae 12, en tjänst som översköterska i Ae 9 och två vårdartjänster i Ae 8. Då avdelningen inte torde bli färdigställd före den 1 april 1959 beräknar jag medel endast för ett kvartal av nästa budgetår. Socialstyrelsen har utgått ifrån att platsantalet vid den största elevförläggningen på skolan skall minskas från 27 till 19 samtidigt med tillkomsten av den nya specialavdelningen. Med anledning härav vill jag framhålla, att jag i nuvarande läge inte är beredd att förordna en sådan minskning av platsantalet vid den ifrågavarande förläggningen.

Då vårdstandarden vid Råby såsom organisationsnämnden påpekat f. n. är lägre än vid övriga skolor av motsvarande storlek, tillstyrker jag att ytterligare en assistenttjänst i Ae 17 inrättas vid skolan.

Byggnadsarbetena vid den nya ungdomsvårdsskolan på Visingsö kommer sannolikt inte att bli slutförda före den 1 juli 1959. Medel till avlöning av personal vid skolan erfordras sålunda inte för nästa budgetår. Jag anser mig på grund härav inte böra nu ta närmare ställning till frågan om personaluppsättningen vid skolan.

Jag tillstyrker kommitténs förslag om beräkning av 94 000 kronor för personal vid ny flickskoleavdelning vid Håkanstorp samt förslaget om förstärkning av personalorganisationen vid Fagared med en assistenttjänst i Ag 17, en tjänst som översköterska i Ag 9 och två vårdartjänster i Ag 8. Däremot är jag inte beredd att nu ta definitiv ställning till de av kommittén föreslagna personalförändringarna vid Hammargården. Det synes böra få ankomma på Kungl. Maj:t att i samband med ställningstagande till frågan om anordnandet av elevutbildningen vid skolan vidtagna erforderliga personalförändringar i anledning av vad kommittén föreslagit.

Vidare tillstyrker jag, att personalorganisationen vid skolorna förstärkes med två assistenter i Ag 17 och en bokhållare i Ag 15.

I årets statsverksproposition (V ht 1958 s. 5 och 10) har jag anmält ett av socialstyrelsen framlagt förslag om förstärkning av eftervårdsorganisationen för ungdomsvårdsskolorna genom anställande av ytterligare två eftervårdskonsulenter i Ae 19. Vidare vill jag erinra, att socialstyrelsen disponerar en tjänst som konsulent i lönegrad Ag 19 för anskaffning av fosterhem åt för skyddsuppfostran omhändertagna barn som eljest skulle intagas på ungdomsvårdsskola. Denna befattning som sålunda är avsedd för arbetsuppgifter av liknande art synes lämpligen kunna utnyttjas även för eftervårdsuppgifter. Med hänsyn härtill anser jag mig kunna begränsa mig till att tillstyrka endast en ny tjänst som eftervårdskonsulent i Ae 19. Lönen för denna torde under nästa budgetår få bestridas från skolornas avlöningsanslag.

Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att bestämma stationeringsort för de här ifrågavarande assistent-, bokhållar- och konsulentbefattningarna.

Med hänsyn till att ytterligare en bokhållarbefattning tillföres organisationen fr. o. m. nästa budgetår är jag inte beredd förorda den av socialstyrelsen begärda uppräknningen av de till kontorshjälp vid skolorna avsedda medlen.

Socialstyrelsens övriga förslag till personalförstärkningar kan jag inte tillstyrka.

Enligt vad jag inhämtat bör en på övergångsstat uppförd folkskollärartjänst i Ao 16 återföras till ordinarie stat.

De för vikarier, praktikanter och obekvämhetsstillägg avsedda medlen bör, såsom socialstyrelsen föreslagit, räknas upp med 150 000 kronor.

Till det av socialstyrelsen under omräkningsposten upptagna beloppet bör läggas ytterligare 54 274 kronor.

Jag tillstyrker slutligen, att en assistenttjänst i Ae 17, en tillsynsmanntjänst i Ae 12, en tjänst som lärarinna i tvätt i Ae 10, en tjänst som biträdande husföreståndare i Ae 9 och en hantverkartjänst i Ae 8 uppföres på ordinarie stat.

De av mig i det föregående förordade förslagen medför en ökning av anslagsbehovet med 1 205 000 kronor. Anslaget bör uppföras med (5 825 000 + 1 205 000) 7 030 000 kronor.

Medelsbehovet under de olika anslagsposterna beräknas på följande sätt: avlöningar till ordinarie tjänstemän 2 246 000 (+ 561 200) kronor;

arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, 134 800 kronor;

avlöningar till övrig icke-ordinarie personal 3 739 200 (+ 1 023 200) kronor;

rörligt tillägg 910 000 (— 379 400) kronor.

Omkostnader

I överensstämmelse med vad statskontoret föreslagit bör posten till sjukvård m. m. till befattningshavare nedsättas med 4 500 kronor.

Posten till bränsle, lyse och vatten synes böra höjas med 200 000 kronor.

I enlighet med socialstyrelsens förslag bör vidare följande delposter räknas upp, nämligen posterna till tvätt och renhållning med 11 000 kronor, till utspisning med 48 000 kronor, till beklädnad med 11 000 kronor och till elevbelöning med 50 000 kronor.

Socialstyrelsen och statskontoret har föreslagit, att förhandlingar upptages med landstingen i syfte att få det s. k. utomlänsavtalet tillämpligt på ungdomsvårdsskolornas elever. Om nämnda avtal finge tillämpas skulle utgifterna under delposten till hälso- och sjukvård väsentligt minskas. Då det ifrågavarande spörsmålet berör även andra vårdområden än ungdomsvårdsskolorna bör det övervägas i ett större sammanhang. I avvaktan härpå bör delposten såsom socialstyrelsen föreslagit räknas upp med 37 000 kronor.

I fråga om posten till reseersättningar har socialstyrelsen föreslagit en höjning med 16 000 kronor och kommittén för ungdomsvårdsskolorna en höjning med 40 000 kronor. Jag tillstyrker en uppräknings med 30 000 kronor till följd av inträdda kostnadsstegringar och för att möjliggöra för personalen att företaga tjänsteresor i något ökad omfattning. Posten till övriga expenser bör räknas upp med 5 000 kronor.

Under posten till inventarier har för innevarande budgetår beräknats

30 000 kronor till engångsanskaffning av inventarier vid vissa nya avdelningar. Posten bör nu minskas med nämnda belopp men räknas upp med 5 000 kronor för upprustning av inventariebeståndet vid skolorna i övrigt. Posten bör sålunda minskas med 25 000 kronor.

Med hänsyn till belastningen kan jag inte tillstyrka, att delposten till undervisning, lek och idrott räknas upp med mer än 5 000 kronor.

Med hänvisning till vad jag tidigare anfört vid behandlingen av kommitténs för ungdomsvårdsskolorna förslag tillstyrker jag, att posten till eftervård och utackordering höjes med 175 000 kronor för utackordering i familjevård av ytterligare ca 40 elever m. m. Därjämte bör posten ökas med 48 000 kronor på grund av att arvodena till övervakare höjts fr. o. m. innevarande budgetår.

Det från föregående år upprepade förslaget om medelsanvisning till skyddskläder åt befattningshavare vid ungdomsvårdsskolorna kan jag fortfarande inte biträda.

I årets statsverksproposition har chefen för finansdepartementet (bil. 1 s. 64) förordat, att i riksstaten inte längre uppföres någon särskild titel för inkomster vid ungdomsvårdsskolorna utan underskotten på jordbruks- och verkstadsdriften vid skolorna borde täckas från vederbörligt anslag under femte huvudtiteln och inkomsterna redovisas som särskilda uppborädsmedel på samma anslag. I överensstämmelse härmed bör en särskild post till utgifter för jordbruks- och verkstadsdriften upptagas under omkostnadsanslaget. Posten torde uppföras med 1 265 000 kronor. Inkomstposten bör upptagas till 1 290 000 kronor.

Mot de av kommittén för ungdomsvårdsskolorna beräknade kostnaderna för vissa reparations- och omändringsarbeten vid egendomen Håkanstorp ävensom hyra för egendomen har jag intet att erinra. Såsom riksräkenskapsverket förutsatt i sitt remissyttrande bör nämnda kostnader bestridas från den i staten för statens allmänna fastighetsfond upptagna posten till hyra och arrendeutgifter m. m. för av fonden förhyrda lokaler och arrenden, delposten byggnadsstyrelsens delfond.

Anslaget bör i enlighet med vad jag således förordat ökas med (200 000 + 11 000 + 48 000 + 11 000 + 50 000 + 37 000 + 30 000 + 5 000 + 5 000 + 175 000 + 48 000 + 1 265 000) 1 885 000 kronor och minskas med (4 500 + 25 000 + 1 290 000) 1 319 500 kronor och alltså uppföras med (3 683 500 + 565 500) 4 249 000 kronor.

Engångsanskaffning av inventarier

I anslutning till vad jag anfört i det föregående samt till de förslag jag i det följande lägger fram vid behandlingen av investeringsanslaget till byggnadsarbeten m. m. förordar jag, att för anskaffning av inventarier och annan utrustning beräknas 30 000 kronor till den nya ungdomsvårdsskolan

på Visingsö, 30 000 kronor till verkstadslokaler vid Hammargården, 5 000 kronor till läkarmottagnings- och sjukrum vid Fagared samt 45 000 kronor till ny flickskoleavdelning vid Håkanstorp. Då uppförandet av de av mig föreslagna nya byggnaderna vid Gräskärr och av en specialavdelning vid Hammargården inte torde kunna slutföras under nästa budgetår, beräknar jag inte nu medel för inventarier till dessa byggnader.

Anslaget bör sålunda uppföras med (30 000 + 30 000 + 5 000 + 45 000) 110 000 kronor.

Anordnande och drift av provisoriska förläggningar

I enlighet med vad jag anfört i det föregående torde för detta ändamål anvisas ett reservationsanslag av 100 000 kronor.

Utbildning av personal vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården

Jag tillstyrker, att medel anvisas för anordnande under nästa budgetår av två kurser i enlighet med socialstyrelsens förslag. Däremot kan jag inte tillstyrka, att medel beräknas till bestridande av kostnaderna för intern utbildning av personalen vid vissa skolor eller till en internatkurs för skolornas företagsnämnder. Då styrelsens beräkning av medelsbehovet för de av mig förordade kurserna synes kunna godtas, bör anslaget uppföras med 41 000 kronor.

Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m.

Vid 1956 års riksdag beslöts, att de inackorderingshem, för vilka den första sjuåriga avtalsperioden löpt ut, vid fortsatt verksamhet skall erhålla ett bidrag av 3 000 kronor per hem till förnyelse av inventariebeståndet. Motsvarande bidrag synes böra utgå till de två hem, för vilka avtalsförlängning blir aktuell under nästa budgetår. Det torde få ankomma på Kungl. Maj:t att fastställa lämplig avskrivningstid för bidragen.

Till I.O.G.T. bör också under nästa budgetår utgå ett anslag av 2 000 kronor.

Med hänsyn till storleken av befintlig reservation torde anslaget kunna upptagas med endast ett formellt belopp av 100 kronor.

Ersättning till inackorderingshem för driftförluster m. m.

Den kontanta ersättning av 1 000 kronor per år, som nu utgår till husmoder vid inackorderingshem, fastställdes vid 1956 års riksdag. Jag är inte beredd att nu tillstyrka höjning av ifrågavarande ersättning. För nästa budgetår bör därför 8 000 kronor anvisas för detta ändamål. Till ersättning för driftförluster bör i enlighet med socialstyrelsens förslag beräknas 72 000 kronor. Med hänsyn till storleken av beräknad reservation vid utgången av innevarande budgetår bör anslaget uppföras med 60 000 kronor.

Vissa byggnadsarbeten m. m.

Till byggnadsarbeten vid ungdomsvårdsskolorna har för innevarande budgetår anvisats ett investeringsanslag av 1 180 000 kronor. Såsom framgår av de tidigare återgivna förslagen från socialstyrelsen och kommittén för ungdomsvårdsskolorna föreligger ett betydande byggnadsbehov vid skolorna. Vid bedömningen av investeringsvolymen för nästa budgetår har jag räknat med att 2 350 000 kronor skall kunna disponeras för de med anslaget avsedda ändamålen.

Vad först angår om- och tillbyggnad av Gräskärr beräknar jag kostnaderna för den av mig tidigare förordade första byggnadsetappen till 1 350 000 kronor. Härav torde 700 000 kronor anslås för nästa budgetår.

För inköp av fastighet på Visingsö beräknar jag 164 000 kronor. Vidare bör 315 000 kronor anvisas för de av kommittén föreslagna byggnadsarbetena på fastigheten.

Enligt vad jag inhämtat bör kostnaderna för anordnande av sjuk- och läkarmottagningsrum vid Fagared beräknas till 21 000 kronor och kostnaderna för erforderliga lokaler för undervisningsändamål vid Hammargården till 60 000 kronor. Jag tillstyrker att nämnda belopp anvisas.

I det föregående har jag förordat, att 150 000 kronor anvisas för påbörjande av en specialavdelning i anslutning till Hammargården.

Vad beträffar de i socialstyrelsens anslagsframställning upptagna förslagen kan jag endast tillstyrka, att 30 000 kronor anvisas till anordnande av en borrhunn vid Ryagården, 150 000 kronor till påbörjande av arbete med omläggning av vatten- och avloppssystemet vid Långanäs — kostnadsberäknat till 350 000 kronor — 200 000 kronor till fortsatt ombyggnad av Eknäs och 12 000 kronor till bestridande av vissa kostnadsökningar för personalbostäder vid Fagared och Lövsta. För sistnämnda ändamål bör vidare i enlighet med socialstyrelsens förslag medgivande lämnas att använda högst 15 970 kronor av ännu ej disponerade medel å reservationsanslaget till Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Byggnadsarbeten m. m.

I enlighet med förslag i propositionen nr 2 till årets riksdag har riksdagen medgivit, att 90 000 kronor av det för innevarande budgetår anvisade investeringsanslaget till byggnadsarbeten vid ungdomsvårdsskolorna får disponeras för färdigställande av vissa byggnadsarbeten vid Folåsa skolhem, vartill anslag tidigare beviljats under nyssnämnda reservationsanslag. Med hänsyn härtill bör för nästa budgetår motsvarande belopp anvisas under investeringsanslaget för färdigställande av de byggnadsföretag, till vilka medel anvisats under anslaget för innevarande budgetår.

Såväl socialstyrelsen som kommittén har lagt fram ett omfattande byggnadsprogram i fråga om personalbostäder. Då — såsom statskontoret anfört — de begränsade resurser som kan ställas till förfogande för byggnadsarbeten vid skolorna främst bör disponeras för åtgärder, som ökar tillgången på elevplatser, kan jag inte tillmötesgå de framförda önskemålen i vidare

mån än att jag tillstyrker uppförande av två lägenheter om vardera 90 m² och en lägenhet om 65 m² å Visingsö samt tre lägenheter om vardera 65 m² vid Hammargården eller annan skola, allt för en beräknad kostnad av 458 000 kronor.

För det av mig angivna byggnadsprogrammet m. m. erfordras sålunda (700 000 + 164 000 + 315 000 + 21 000 + 60 000 + 150 000 + 30 000 + 150 000 + 200 000 + 12 000 + 90 000 + 458 000) 2 350 000 kronor.

Med hänsyn till läget inom vårdområdet synes Kungl. Maj:t böra erhålla medgivande att, om så befinnes lämpligt, inom anslagets ram omdisponera medel till annat byggnadsföretag än de nu nämnda eller till inköp av för ungdomsvårdsskola lämplig fastighet.

Anslagets rubrik bör ändras till Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården.

Hemställan

Under återopande av vad jag sålunda i olika hänseenden anfört hemställer jag, att Kungl. Maj:t måtte föreslå riksdagen att

I. bemyndiga Kungl. Maj:t att vidtaga de ändringar i personalförteckningen för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, som föranledes av vad jag i det föregående förordat;

II. godkänna följande avlöningsstat för statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården, att tillämpas tills vidare från och med budgetåret 1958/59:

Avlöningsstat

1. Avlöningar till ordinarie tjänstemän, <i>förslagsvis</i>	2 246 000
2. Arvoden och särskilda ersättningar, bestämda av Kungl. Maj:t, <i>förslagsvis</i>	134 800
3. Avlöningar till övrig icke-ordinarie personal	3 739 200
4. Rörligt tillägg, <i>förslagsvis</i>	910 000
	Summa kronor 7 030 000;

III. för budgetåret 1958/59 anvisa

a) å driftbudgeten under femte huvudtiteln

1) till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården*: Avlöningar ett förslagsanslag av 7 030 000 kronor;

2) till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården*: Omkostnader ett förslagsanslag av 4 249 000 kronor;

3) till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Engångsanskaffning av inventarier m. m.* ett reservationsanslag av 110 000 kronor;

4) till *Statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården: Anordnande och drift av provisoriska förläggningar* ett reservationsanslag av 100 000 kronor;

5) till *Utbildning av personal vid skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* ett reservationsanslag av 41 000 kronor;

6) till *Bidrag till inrättande av inackorderingshem m. m.* ett reservationsanslag av 100 kronor;

7) till *Ersättning till inackorderingshem för driftförluster m. m.* ett reservationsanslag av 60 000 kronor;

b) å kapitalbudgeten under statens allmänna fastighetsfond

till *Vissa byggnadsarbeten m. m. vid statens skolor tillhörande barna- och ungdomsvården* ett investeringsanslag av 2 350 000 kronor.

Vad föredragande departementschefen sålunda, med instämmande av statsrådets övriga ledamöter, hemställt behagar Hans Maj:t Konungen bifalla.

Ur protokollet:

Bertil Bagger-Sjöbäck

Innehållsförteckning

	Sid.
Propositionen	1
Propositionens huvudsakliga innehåll	1
Utdrag av statsrådsprotokollet den 7 mars 1958	3
<i>Inledning</i>	4
<i>Platssituationen vid skolorna m. m.</i>	5
Kommittén för ungdomsvårdsskolorna	5
Yttranden	9
<i>Förslag till ny yrkesskola för pojkar</i>	9
Kommittén för ungdomsvårdsskolorna	9
Yttranden	12
<i>Förslag till om- och tillbyggnad av Gräskärns yrkesskola</i>	13
Kommittén för ungdomsvårdsskolorna	13
Yttranden	16
<i>Förslag till omdispositioner, provisoriska åtgärder m. m.</i>	18
Kommittén för ungdomsvårdsskolorna	18
Yttranden	30
<i>Socialstyrelsens anslagsäskanden</i>	37
<i>Departementschefen</i>	50
<i>Hemställan</i>	64